

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom: ==

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejeman mesečne K 1:70

SLOVENECE

Inserati: ==

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 "
za trikrat 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice: ==

enostolpna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja: ==

vsak dan, izvenmali nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Za
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 28.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Beg deklet od doma.

Trst, 7. oktobra.

»Kmečki Dom«, priloga »Domoljuba« št. 9, je prinesel članek, ki razmotriva, zakaj gredo naša dekleta v mesta. V članku, ki ima hvalevredni namen vplivati, da gre manj deklet z doma, razpravlja pisec med drugim tudi o izkvarjenosti naših deklet v mestu. Na ta članek je dr. Krek odgovoril v 37. št. »Domoljuba«. Vredno se mi zdi napisati k temu nekaj vrstic. Gosp. dr. Krek je imel pred očmi predvsem Ljubljano, jaz pa naša obmorska mesta: Trst, Pulj, Reko in Opatijo.

Pisec v »Kmečkem Domu« je pričel svoj članek, zakaj gredo naša dekleta v mesto, od doma s tem, da trdi, da drve predvsem za zabavo. To je prepslošna trditev. Ločiti moramo naša dekleta, ki gredo v mesto za kruhom, v tri vrste. V take, ki so dobro verskonravno vzgojene, ki so večinoma Marijinje družabnice; v take, ki so precej lahkomisljive in v take, ki so, bodisi po svoji naravi ali pa po krajevnih razmerah, nagnjene le k plesom in z njim združenim nevarnostim.

Dr. Krek je v »Domoljubu« dobro pojasnil, zakaj gre naš ženski svet od doma. Razmere na kmetih niso še ozdravljene. Kakor moški tako gredo tudi ženske od doma za kruhom. Pri tem moramo takoj omeniti, da moramo tudi tukaj ločiti izseljenke v dve vrste: v take, ki gredo trajno ali vsaj za negotovo dobo od doma, in v take, ki gredo samo čez zimo, ko so spomladi doma pridno delale, da si v mestu prislužijo za potrebe. Takih deklet gre posebno veliko iz trnovske in postojnske dekanije v Reko in Opatijo. Ta dekleta po večini domače podpirajo. Pa tudi o onih, ki ostanejo celo leto v mestu, se ne more trditi, da bi nič ne koristile domu. Najlepše potrdilo nam da v tem oziru Marijina družba v Trstu. Članice, po večini notranjske in goriške služkinje, imajo vsled vpliva vodstva prihranjenih veliko desetisočakov. Ta denar bo po večini prišel našemu kmečkemu gospodarstvu v korist. Seveda so to pridna dekleta, a teh je tudi velika večina! Tudi o reških in opatijskih služkinjah, ki sicer niso tako tesno združene, kakor tržaške, se ne more reči, da bi ne koristile domu. In koliko

dekletom pride mati z doma inkasirati plačo! Koliko podpor pa dajo te pridne služkinje v naturalijah za mlajše sestrice in bratce in sploh za družino.

Prihajam sedaj k točki, koliko vpliva mesto v moralnem oziru na naša dekleta. »Kmečki dom« sodi, da se izgubi tri četrtine deklet. To črno gledstvo nikakor ne odgovarja dejanskemu položaju, je krivično in škodljivo do breemu slovesu naših deklet. Najnevarnejše mesto za ženski svet je Pulj. Dobro, da slovenskih deklet ne pride tja dosti. Našim dušnim pastirjem svetujem, naj tudi zastavijo ves svoj vpliv, da ne gre nobeno dekle v to mesto, ki je prenapolnjeno z različnim vojaštvom, cerkvene prilike pa so vsled znane ondojne cerkvene politike žalostne. Drugače je pa v drugih mestih. Je sicer mnogo nevarnih zanj, a naša dekleta — čast jim — morajo dobiti izpričevalo, da znajo čuvati čast svojega imena. V začetku smo ločili dekleta v tri vrste. Od naših Marijinih družabnic prav malokatera pade. Niti v Reki, kjer nimajo nobene ožje organizacije, se jih ne izneveri kako znatno število. Druga je seveda z onimi, ki pridejo že od doma razvajene in pokvarjene. To so posebno krajci, kjer je še ozračje okuženo z liberalizmom, kjer vlada ples, ponočevanje in slabo časopisje. Ta dekleta se lahko že doma smatra za izgubljena, oziroma na poti v pogubo, v mestu gre ta proces samo nekoliko hitreje. V Trstu skrbi n. pr. za to tudi N. D. O., ki ima v ulici S. Francesco redne nedeljske plesne.

Pisec članka v »Kmečkem Domu« pa gotovo ni imel prilike opazovati naših dobrih Marijinih družabnic v Trstu in Reki. Zjutraj na vse zgodaj vsak lahko vidi v cerkvah dekleta, s torbicami v roki, ki pobožno molijo. To so slovenska dekleta, ki hite na trg in po drugih poslih, med potjo pa stopijo v cerkev, odkoder hite potem s podvojenim hitrostjo, da nič ne zamude. To je požrtvovalnost. Še večja požrtvovalnost pa je ona, ko naše služkinje ob nedeljah trumoma hite k popoldanskim službi božji. Svoj prosti čas, nedeljo popoldne, ko se jim nudi toliko prilik za zabavo, izvolijo si one cerkev, molitev za svojo zabavo in oddih. Ali pa v Reki. Trsat je precej oddaljen; strma je pot iz Sušaka. Naša dekleta romajo ob nedeljskih popoldnevih v Marijino svetišče na oddih! To je gorečnost, ki bi jo niti doma najbrž v toliki meri ne imele.

Da je ta pobožnost združena tudi z moralno solidnostjo, to ve vsak, ki količkaj opazuje razmere.

Sedaj pa, ali mesto res odtuji naša dekleta? Dosti jih, še več pa ne! V mestu, posebno ako pridejo k dobrim gospodinjam, se nauče dosti. Naj omenim reda v gospodinjstvu, kuhanja, šivanja, lepega vedenja, jezikov itd. To jim potem dobro koristi kot kmečkim gospodinjam. Stopi v kmečki dom, kjer je gospodinja služila preje v mestu, po lepem redu boš kmalu videl in spoznal razliko med to in pa ono gospodnjo, ki ni bila nikjer; posebno pa še preje, ko o kakih tečajih, ki jih prireja sedaj deželni odbor, ni bilo ne duha ne sluha. In skoro vsak naš mož, ki je vzel bivšo služkinjo za ženo, ji ve hvalo, kako je pridna in poštena!

Izseljevanju so krive predvsem gospodarske razmere. Trdim pa, da so vsled pridnosti, zvestobe in snažnosti, čednosti, ki jih nima zlepa dekle drugega naroda, znane naša dekleta po vsem svetu. Povpraševanje po slovenskih dekletih v mestih se ne bo nikoli zmanjšalo, zato tudi izseljevanje teh v mesta ne bo popolnoma nikoli izginilo. To se mi je zdelo vredno zapisati kot obramba za naše pridne, zveste in krepstne služkinje.

Velevlasti edine?

Danes se poroča, da so se vse velevlasti glede skupnega koraka v svrhu ohranitve miru na Balkanu zjedini, čeprav o formalnem odgovoru Anglije in Nemčije javno ni še nič znanega. Da se pa sklepati, da se je francoski predlog na željo Anglije formuliral tako, da vse berlinske signatarne velevlasti store pri Visoki Porti skupen korak, ostale balkanske države pa opomnita na mir Avstrija in Rusija. Obenem je Francija dosegla, da Porta že vnaprej obljublja izvedbo reform v Makedoniji na podlagi neke obstoječe postave, ki se je glasom člena 23. berlinske pogodbe že leta 1880 sklenila, a se ni nikoli izvedla.

Kaj bodo velevlasti Turčiji porenle, ni natančno znano, bistveno ji bodo pač resno nasvetovale, da uvede v svojih evropskih provincijah primerne ustavne in upravne reforme. Avstrija in Rusija pa bosta balkanskim državam naznanili, da stoje velevlasti na sledečem stališču: 1. Ako začno balkanske

države vojsko, se postavijo v nasprotje z velevlastmi. 2. V nobenem slučaju ne morejo balkanske države računati na to, da svoje ozemlje razširijo, kakor se tudi kake teritorialne izgube nimajo bati. 3. Ako demobilizirajo, prevzamejo velevlasti jamstvo za izvedbo reform v Makedoniji.

Ali bo vojska ali je ne bo?

Tudi še danes se o tem ne more nič gotovega reči. Balkanske države se šle že zelo daleč in se je bati notranjih nemirov, ako demobilizirajo. Drugič je veliko vprašanje, ali Turčija resno misli s svojimi obljubljenimi reformami. Tretjič je vprašanje, kakšno jamstvo morejo velesile balkanskim državam za izvedbo reform dati. Četrto vprašanje je, ali Turčija jasno in pomirljivo. Petič ni znano, so se li velesile natančno dogovorile tudi za slučaj, ako vojska izbruhne in ukrenejo balkanske države kaj, kar bi bilo v nevarnost gospodarskim interesom kake velesile — tu se gre za Avstrijo, ki bi jo dogodki na Balkanu ob meji neposredno ogrozili. Ako v tej točki še ni med velesilami jasnosti, je resničen sporazum nemogoč in nevarnost traja dalje. Edino, kar močno govori za to, da se bo posrečilo Balkan saj za zdaj pomiriti, je dejstvo, da Rusija odločno za mir nastopa in grozi zlasti Bulgariji. Ni pa verjetno, da bi balkanske države, ki so se zlasti na Rusijo naslanjale, vojsko zoper njeno voljo začele. V Berlinu in na Dunaju so pesimisti, v Parizu optimisti, iz Londona se pa nič prida ne izve.

V plenarni seji avstrijske delegacije 7. t. m. je prevladoval pesimizem, zlasti v poročilu referenta zunanega odseka markija Baquhemana. Spričo tega upa vojna uprava, da ji delegacija že v tem zasedanju dovoli 250 milijonov kron za armado. Glede ostalega je vredno omeniti, da se je knezu Schwarzenbergu in poslancu Spinčiču pridružil včeraj tudi dr. Baernreither, ki je izjavil, da avstrijska politika pri balkanskih narodih ne bo našla popolnega zaupanja, ako obstoji na jugoslovanskem telesu monarhije huda rana — hrvaške razmere.

Politični shodi na Koroškem.

Zadnjo nedeljo sta se vršila na Koroškem dva protestna shoda zoper zvišanje deželnih doklad v zadnjem zasedanju koroškega deželnega zbora. Shoda,

sta, in prijel jo je za prst in ga prišil na svoje ustnice.

»Ti si močan — jaz sem šibka, Wulf, in jaz ne morem izviti prsta iz tvoje roke, povem ti pa, da ti ta igra ničesar ne koristi.«

»Odpusti. Pomisliti bi bil moral, da bi se Godvin nikoli ne upal kaj takega.«

»Godvin,« je rekla in udarila z nog ob tla, »ako on da obljubo, jo drži po duhu kakor po črki.«

»Gotovo. Sedaj vidiš, v kako zadrego pride zmotljiv človek, če ima svetnika za brata in tekmeča! Ne, ne srdi se name, Rozamunda, če ne morem hoditi po poti svetnikov.«

»To ti verujem, Wulf, nikakor pa ni potreba norčevati se iz onih, ki hodijo po takih potih.«

»Jaz se ne norčujem iz njega. Ljubim ga prav tako — kot ti.« In motril je njen obraz.

Ali obraz se ji ni izpremenil, kajti v Rozamundinem srcu se je skrivala moč in molčečnost orientalk, ki zna položiti preko svojega obraza in njegovih potez neprodno krinko.

»Veseli me, da ga ljubiš, Wulf. Glej, da ne pozabiš nikdar svoje ljubezni in dolžnosti.«

»Hočem; da — celo ako me zavrže in njega izbereš.«

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški pisal H. R. Haggard.

(Dalje.)

In odšla sta proti domu, ne da bi izpregovorila besedico; stopila sta v dvorano, kjer je gorel v sredi velik ogenj in prijetno ogreval dvorano.

Ob ognjišču je sedel Wulf; videti je bil vesel in prijazen, dasi nekam zamišljen. Kakor hitro ga je Godvin zagledal, se je vrnil skoz velika vrata, se ustavil mej njimi za trenutek, nato pa zopet izginil v temo. Rozamunda pa se je približala ognju.

»Videti je, da te zebe,« reče Wulf in jo motri v obraz. »Godvin te je pustil moliti v cerkvi. No, pa to je njegova navada, radi ktere sem tudi jaz trpel. Sedi semkaj in pogrej se.«

Ubogala je brez besedice, odgrnila svoj plašč in iztegnila svoje roke proti plamenu, ki je odseval na njenem temenu in ljubkem obrazu. Wulf se je ozrl okoli sebe. Dvorana je bila prazna.

»Veseli me,« je dejal, »da najdem to ugodno priliko in lahko s teboj samo govorim. Rad bi te nekaj vprašal; toda

prositi te moram, da mi ne daš prej odgovora, dokler ne mine štirindvajset ur.«

»Velja,« je rekla. »Tako obljubo sem danes že dala. Naj velja za oba. Kaj torej bi rad vprašal?«

»Oj,« je odgovoril Wulf radostno, vesel sem, da je bil Godvin prvi, ki te je vprašal, da ti je stvar sedaj znana, in da meni ni treba izgubljati veliko besedi. Sploh se tukaj ne gre za besede.«

»Za kaj pa se gre, Wulf?«

»Za srca. Tvoje srce in moje srce — in, menim, Godvinovo srce, ako ga ima — za ta srca se gre. Sploh pa ne vem, če ima Godvin kaj srca.«

»Kako da Godvin ne bi imel srca?«

»Godvinovo srce je podobno srcu starega svetnika tam v relikvijski skrinjici v Stangatu — stvar, ki je morda utripala nekda in bo morda zopet utripala v nebesih, ki pa je zdaj nekako mrtva — za ta svet.«

Rozamunda se je nasmejala, ko se je spomnila, da je to mrtvo srce še nedavno pokazalo prav žive znake življenja. Na glas pa je rekla:

»Ako mi nimaš o Godvinovem srcu drugega povedati, potem grem, da čitam očetu, ki me že čaka.«

»Ne, pač pa imam več povedati o svojem.« Tedaj je postal Wulf iznenada zelo resen — tako resen, da se je tresla

cela njegova velika postava, in ko je izkušal izpregovoriti, je mogel samo jecati. Naenkrat je buhnilo vse iz njega v potoku gorečih besedi.

»Ljubim te, Rozamunda, in menda sem te vedno nekako rad videl, dasi se tega nisem prav zavedal do dne — dne boja, in ljubil te bom vedno — in te snubim. Dobro vem, da sem robat vojščak, poln napak, in ne svet, ne učen, kakor je Godvin. Prišegam ti pa, da bom napram tebi zvest vitez celo svoje življenje in bom izvrševal slava dela v tvojo čast, ako mi svetniki dodelijo milost in moč.«

»Ker ne želiš, da bi ti dala odgovor takoj,« reče Rozamunda, »te zahvaljujem — da, iz srca, akoravno me zares boli, da ne moreva odslej biti več tako domača, kot sva si bila toliko let — sedaj pa pojdi.«

»Ne, Rozamunda, ne še. Četudi mi ne daš odgovora, vseeno pa mi lahko daš kako znamenje, da se vsaj nekoliko pomirim. Lahko mi n. pr. dovoliš, da ti poljubim roko — v pogodbi ni o tem ničesar prepovedanega.«

»Meni ni nič znanega o tej pogodbi, Wulf,« je odgovorila Rozamunda na pol resno, na pol šaljivo, »vem pa, da ti ne smem dovoliti, da bi se dotaknil moje roke.«

»Potem se dotaknem tvojega pr-

da sta bila v Šmihelu in v Dobu pri Pliberku. Na obeh sta govorila dr. Brejce in dr. Rožič, prvi namesto posl. Grafenauerja, ker je zadnji hip nevarno posestnikom sklepe zadnjega deželne- ga zbora, ki je zvišal deželne doklade od 75 na 90 odstotkov, kar za koroško kmečko prebivalstvo gotovo ni vesela novica. Govornik je pri tem dokazal z besedami nemških nacionalnih poslan- cev samih, da je koroški šolski sistem za nič, da koroški nemški učitelji nimajo nikdar zadosti in nikoli imeli ne bodo (tako sam dr. Steinwender!) in da so šolski uspehi minimalni in neza- dostni v primeri s stroški, katere mora dežela plačati za šolstvo. Zato je bilo zvišanje deželnih doklad, katerih večji del bo šel za zvišanje učiteljskih plač, v sedanjem, za kmeta skrajno slabem času naravnost nedopustno.

Dr. Brejce je v svojem izbornem go- voru kazal na koruptne razmere v ko- roški deželi, kjer vladajo nemški na- cionalci, zvesta vladna stranka. Kaže na krivice, ki se gode Slovincem vsled nemške germanizatorične nacionalne politike, ki v vsem svojem delovanju stremi za tem, kako bi čimprej uničila koroške Slovence ter pomagala sezidati toli zaželjeni nemški most tja do lepe slovanske Adrije. Dr. Brejce je na obeh shodih pojasnil tudi zgodovinski razvoj trialistične misli, ki vedno bolj v ospredje sili in na kar moramo v teh težkih razmerah in narodnih bojih z Nemci tudi sami misliti. Oba shoda sta bila zelo dobro obiskana in na obeh shodih so slovenski kmetje z velikim navdušenjem sledili obema govorniko- ma. Sprejele so se končno na obeh shodih tudi sledeče od tajnika Štanglina in ekonoma Milača predlagane reso- lucije:

1. Gospodarsko političen shod v Šmihelu in v Dobu pri Pliberku izreka popolno zaupanje svojemu vrlemu po- slancu Grafenauerju in mu želi sko- rajšnjega ozdravljenja.

2. Izreka nezaupanje vitezu Met- ritzu, ker se je drznil glasovati kot zastopnik kmečkega ljudstva za povi- šanje deželnih doklad.

3. Pozdravlja z veseljem združitve slovenskih in hrvaških poslancev v Opatiji kot prvi korak do tesnejše zdu- žitve Slovincem in Hrvatov pod žezlom habsburškim.

Pismo iz Zagreba.

Cuvaj in volitve.

V dobro poučenih krogih se govori, da so volitve na obzorju, to je da bo komisarijat v kratkem ukinjen. Za ba- na bo zopet imenovan Cuvaj, ki bo iz- vedel volitve. On se seveda že s polnim parom pripravila nanje. V kratkem se ima v Zagrebu vršiti sestanek Cuvaje- vih pristašev in velikih županov, da se o vsem dogovore in se izdajo potrebne odredbe. V prvi vrsti namerava Cuvaj pod kakoršnokoli pretvezo pozapreti vse uglednejše prvake opozicije in po- tem v opozicionalnih vrstah proizvesti zmedo, da bi mogel v kalnem ribariti. Ta maneuver pa mu pač ne bo uspel, ker ga ni v Hrvaški človeka, ki bi ne vedel kdo in kaj je Cuvaj in njegova družba. Hrvaški zdravniki in uradni psihiatri.

Uradni list nikakor ne more poza- biti resolucije zbora hrvaških zdravni- kor. Dan za dnevom se bavi z njo v uvodnih ter se na nečuten način ob- rega ob hrvaške zdravnike. Očitno je,

»Poštene besede to, takih sem že- lela od tebe,« odvrne z milim glasom. »Sedaj pa, dragi Wulf, z Bogom, kajti utrujena sem — —«

»Jutri — —« ji je segel v besedo. »Da,« je odgovorila z resnobnim glasom. »Jutri moram govoriti, — ti pa poslušati.«

Dolga je bila noč, daljši še dan, vendar čudi ta dan je končno ura ka- zala štiri popoldne. Brata sta stala pri velikem ognju v dvorani in pogledova- la dvomljivo drug drugega.

»Čas je,« je rekel Wulf in Godvin je priklimal. V tem se jima je približala dekla.

»Sir Andrej mi naroča povedati vama, da bi rad govoril z vama,« je rekla ženska in odšla.

»Kaj to pomeni? Mislim, da ni no- beden!« vzklikne Wulf in se nasmeja.

»Morda res,« reče Godvin, »in mo- rebiti bi bilo tako najbolje.«

»Jaz pa mislim, da ne,« mu odgo- vori Wulf, in stopa za njim.

Odšla sta po hodniku, in vstopila v stricevo sobo; pred njima je sedel na svojem stolu pri ognju sir Andrej; po- leg njega pa je stala Rozamunda ter držala svojo roko na njegovi rami. Opazila sta, da je bila oblečena v svo-

da je nekdo pogođen na najobčutljivej- šem mestu in sedaj v svoji onemogli jezi brca okoli sebe. Sam dr. Žirovčič, ki je podal tisto famozno mnenje, je moral priskočiti na pomoč uradnemu mazaču. Vsa javnost odobrava možati nastop zdravnikov in se smeje onemo- glemu cepetanju uradnih krogov. — Cuvaj si še vedno ne upa ugrizniti v kisljo jabolko; čeprav se je zagrozil, da bo postopal proti zdravnikom, ki so državni uradniki — in teh je bilo jako mnogo pri sklepanju resolucije — se še proti nobenemu ni uvedlo postopa- nje. Cuvaj dobro ve, kaj bi bilo, ako bi bolniki ostali brez zdravniške pomoči. Dasi je tak, kakoršen je — te odgovor- nosti si ne upa naložiti.

Balkanska vojna in policijska cenzura.

Medtem ko se sme časopisje celega sveta, svobodno baviti z balkanskimi stvarmi, pa modra zagrebška policijska cenzura pleni časopisje, da se vse kadi. Pisati se ne sme o ničemer, kar le ko- ličkaj diši po radikalizmu ali smodni- ku. Nemilo se pleni. Ne sme se poro- čati o namerah naše monarhije in nje- nih korakih, celo notice o posredova- nju se večinoma plenijo. Cenzura je zopet začela opravljati svoje delo s pol- no paro, da se zdi, kakor bi se nekemu zelo mudilo dokazati, da je resnično upokoril časopisje. Na ta način se hoče časopisom vzeti vsaka zanimivost, da se čimprej materielno uničijo.

Pred vojsko na Balkanu?

EVROPA POSREDUJE.

Sir Grey o položaju.

V seji angleške spodnje zbornice dne 7. t. m. je izjavil angleški državni tajnik zunanjih zadev, sir Grey, da je položaj na Balkanu zelo kritičen in ze- lo vznemirljiv. Velevlasti delajo, kar morejo, da se mir ne prekrši. Predvsem naglašajo, kako potrebno je, da Tur- čija izvede preosnove. Turčija je že pri- znala, da so preosnove potrebne in na- merava z uspešnimi reformami miren obstoj svojih evropskih dežela zagoto- vili končni predlogi za skupen nastop balkanskih držav. V nedeljo so se sta- vili končni predlogi za skupen nastop velevlasti, bodisi da nastopijo vse vele- vlasti ali pa da posamezne velevlasti v imenu vseh posredujejo pri balkan- skih državah in v Carigradu. Predlo- gom smo pritrdili. Tiste evropske vele- vlasti, ki so neposredno na Balkanu prizadete in katerih meje bi vsled voj- ske največ trpele, žele, da se mir vzdr- ži. Prepričan pa sem, da se bo vojska, ako izbruhne, dala lokalizirati.

Posredovanje velevlasti na Balkanu.

Včeraj zjutraj je obvestil Poincaré ruskega zunanjega ministra Sazonova o odgovoru Angleške, nakar je ruski zunanji minister takoj brzojavil ruskim zastopnikom pri balkanskih državah, naj se dogovore z avstro-ogorskimi za- stopniki, da se kolikor mogoče hitro nastopi. Po došlih poročilih posre- dujeta Avstro-Ogrska in Ru- sija že danes pri balkanskih krščanskih državah.

Naš cesar delal osebno za mir.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Peterburga, da sta si zadnje dni ce- sar Franc Jožef in car Nikolaj večkrat brzojavila, kar ni ostalo brez vpliva na evropski položaj.

Sazonov grozi Bulgariji.

»Figaro« poroča, da je ruski zuna- nji minister Sazonov izjavil: Če se Tur-

ja najdragocenejša oblačila. Stopivši naprej, sta se priklonila najprej njej in nato svojemu stricu; ona pa je vzdignila svoje povešene oči in se na- smehljala v pozdrav.

»Govori, Rozamunda,« je rekel oče. »Ta dva viteza mučijo dvomi.«

»Zdaj pa de smrtni udarec,« je za- mrmral Wulf.

»Glede zadeve, v kateri sta se vče- raj obrnila name,« je pričela Roza- munda, »sem se posvetovala s svojim očetom. Veliko čast sta mi izkazala, ko sta me zaprosila, da bi postala žena tako vrednih vitezov, s katerima sem bila vzgojena in ki sem ju ljubila od otroških let, kakor sestra ljubi svoje brate. Zallbog pa, da ne morem dati nobenemu odgovora, kakor si ga že- lita.«

»Smrtni udarec, zares,« je zajepe- tal Wulf, »skozi oklep naravnost v srce.«

Godvin pa je prebledel in ni rekel ničesar.

Nekoliko časa je vladala tišina, stari vitez je motril izpod obrvi njuna obraza, ki jih je razsvetljevala luč baklje. Zatem je Godvin izpregovoril:

»Zahvaliva te, sestrčina. Pojdi, Wulf, odgovor sva dobila; pojdiva.«

(Dolje.)

čija loti reforma, ni nemogoče, da sreča Bulgare pamet. Zelje Bulgarije so pretirane in večinoma neizpe- ljive. Turčija ne more nikakor dovoliti in Evropa se ne more za to zavzeti, da bi n. pr. Makedonija ubogala kakega švicarskega ali pa belgijskega guver- nerja. Nič ne kaže, da hoče Bulgarija svoje zahteve znižati. Velevlasti hočejo tozadevno z vso energijo in z vsem svojim vplivom nasto- piti. Predvsem morajo balkanske dr- žave dovoliti kolikor mogoče dolg rok, v kateri dobi ne bodo smele nič storiti, kar bi se ne dalo več popraviti.

Turčija obeta preosnove.

Veliki vezir Muktar paša je že pred enim tednom avstrijskemu poslaniku v Carigradu, grofu Pallaviciniju, izja- vil, da namerava izvesti postavbo z dne 23. avgusta 1880. glede na preosnove v Turčiji. Grof Pallavicini in angleški poslanik sta Muktar paši svetovala, naj o svojem načrtu obvesti Francijo in Rusijo, češ, da si tako pridobi sim- patije Evrope in tako vpliva tudi na balkanske države. Evropa, ki je na to postavbo že zdavnaj pozabila, je ostrme- la, ker se je zopet prepričala, da ob- stajajo v Turčiji najboljše postavbe le na papirju. K tej postavi nekoliko po- jasnila. Berolinski kongres je l. 1878. Turčiji ukazal, da mora v celi Turčiji izvesti preosnove po krščanskem zgle- du. Turki do leta 1880. niso ničesar sto- rili. Gladstone je hotel Turčijo l. 1880. prisiliti, da preosnove izvede, a njegov načrt se je izjalovil, dasi sta sklenili takrat Srbija in Bulgarija zvezo, Črna- gora in Grška sta pa že mobilizirali. Turčija je takrat izdala postavbo, ki do- loča ustanovitev deželnih zborov za Makedonijo in Rumelijo, loči justico od uprave in zagotavlja versko svobodo.

Kaj sodijo balkanske države o posre- dovanju velevlasti.

Čez Pariz se poroča iz Sofije, da skupno sodelovanje Rusije in Avstro- Ogrske Bulgariji ne bo koristilo. Prejš- nja leta je slično posredovanje ostalo brez uspeha. Z avtoritativne strani na- glašajo, da se bo zaman posredovalo, da se prepreči vojska. Če kljub posre- dovanju izbruhne vojska, naj velevlasti željan balkanskih narodov ne naspro- tujejo. »Kölnische Zeitung« poroča iz Sofije, da pritisk diplomacije na bul- garsko vlado ne prepreči, da udari. Na- zaj ne more več. Velevlasti prepozno posredujejo. Rusija je še enkrat Bul- garijo odločno posvarila. Balkanski di- plomati ne upajo več, da se mir ohrani. »Temps« poroča, da je bulgarski car Ferdinand izjavil: »Toliko časa hočem ostati miren, dokler nisem izpostavljen nevarnosti, da me kdo zakolje.« Iz Bel- grada se pa poroča: Poincaréjev pred- log in od Turčije ponujane preosnove niso sprejemljive. Jasno je zdaj, da se velevlasti ne nameravajo vmešavati in da prepuste balkanskim državam sa- m, da svoje zahteve izvajajo. Sr- bija ne želi Sandžaka, ker ve, da bi Avstrija prodiranja v Sandžak ne do- pustila, ampak hoče le izsiliti reforme. Kljub hitri mobilizaciji srbske arma- de se pred 13. oktobrom ultimat ne bo izročil. »Wiener Allgemeine Zeitung« sodi, da je sicer položaj nekoliko olaj- šan, a da je še vedno resen. — Mi pa sodimo, da do vojske saj zdaj še ne pride, ako bodo velevlasti res odločno nastopile in ako je res, da je Rusija vojski nasprotna. Proti volji Rusije Bulgarija vojske ne začne. Seveda Tur- čija reform resno ne misli in se bo v dolednem času položaj gotovo zopet poostiril.

BALKANSKE KRŠČANSKE DRŽAVE.

Akcijski načrti balkanskih držav.

Združene balkanske krščanske dr- žave so bile izdelale, kakor se poroča iz Belgrada, sledeči načrt: 2. oktobra se mobilizira, 4. ali 5. oktobra se napove vojska. Velevlasti naj bi tako dobile čas, da pri turški vladi posredujejo. Če se velika drama kmalu ne prične, se cela akcija, lahko precej ohladi že zato, ker morajo združene balkanske države izdelati nov načrt. Nadalje po- ročajo iz Belgrada, da se vojska ne more prej pričeti, dokler ne izvedeta mobilizacije tudi Bulgarija in Grška in da poteče enodnevni rok, ko se v sredo ali četrtek izroči skupna nota balkanskih krščanskih držav v Belgra- du. Ko poteče enodnevni rok, se odpo- kliče srbski poslanik v Carigradu in iz- roče potni listi turškemu poslaniku v Belgradu. Neki dunajski balkanski di- plomat je izjavil, da balkanske kršča- nske države v svojem ultimatu ne bodo zahtevale avtonomije v Makedoniji, marveč le, da naj bodo kristjani de- ležni vseh pravic. Balkanske države stremijo za tem, da se skliče evropska konferenca, ki bi ji balkanske države svoje zahteve predložile.

Adresna razprava v srbski skupščini.

V včerajšnji seji srbske skupščine so razpravljali o adresi na kralja, ki

odobrava stališče vlade. Adreso so sprejeli. Proti je glasoval edini soci- alni demokrat Lopčević, ki sedi v zbor- nici.

Srbija odpokliče iz Turčije konzulatno osobje.

Radi demonstracij proti srbskemu konzulatu v Skopljah je odpoklicano celo osobje srbskega konzulata v Skop- ljah, izvemši podkonzula Vukovića. Tudi osobje srbskega konzulata v So- lunu razven generalnega konzula Ba- lugdžića je odpoklicano. Tudi bulgar- ski generalni konzul v Solunu vsak čas pričakuje, da ga odpokličejo.

Mobilizacija Srbije.

»Neue Freie Presse« poroča, da bo glavno taborišče srbske armade v Kra- gujevcu. Takoj, ko se vojska prične, odpotuje kralj Peter v Kragujevac. Tur- škí vojaški ataše je 7. t. m. zapustil Belgrad. Iz Belgrada so 6. in 7. odri- nile zadnje čete proti meji. Tretji del vpoklicanih vojakov dobi le vojaške čepice, za obleko morajo pa vo- jaki sami skrbeti. Radi slabega vreme- na morajo vojaki trpeti, ker taborijo pod milim nebom in nimajo šotorov in odej. Nečak srbskega kralja, princ Aleksander Karagjorgjević je vstopil v srbsko armado. Brat srbskega kralja Arzen Karagjorgjević je brzojavno pro- sil kralja, da se sme vojske udeležiti. Kralj mu je odgovoril: »Zdaj še ne pri- di. Brzojavim ti še pravočasno.«

Moratorij v Srbiji.

Srbska vlada je skupščini predlo- žila zakonski načrt, po katerem naj bi se proglasil moratorij počenši s 1. ok- tobrom. Obresti se bodo morale plače- vati. Sodne stroške pokrije vlada.

Črnogorski kralj ni rad mobiliziral.

Iz Cetinja se poroča: Neki bivši črnogorski minister je nekemu časn- karskemu poročevalcu izjavil, da ne veruje, da izbruhne vojska. Kralj Nikolaj je zelo nerad mobiliziral. Črnogorci za vojsko niso navdušeni, kakor tudi niso zanj navdušeni Srbi, izvemši inteligence in meščanskega prebivalstva. Kmet smatra mobilizaci- jo za katastrofo. Ne veruje, da bi bila zveza balkanskih držav tako tesna, ka- kor se to opisuje. Sodi, da so se balkanske države preveč zanašale na pomoč Rusije, a da so se upi izjalovili, vsled česar zdaj balkanske države ne vedo, kaj bi.

O razpoloženju bulgarskih političnih krogov

se poroča »Pester Lloyd«, da Bulgari- ja ne more nazaj in da vse politične stranke zahtevajo, da se s silo preseka makedonski vozelj. Naš uradni brzojav poroča iz Sofije, da je tako v diploma- tičnih kakor tudi v političnih krogih dobro vplivalo, ker namerava Turčija prostovoljno izvesti postavbo iz l. 1880. Ravnateljstvo bulgarskih železnic je sklenilo za vzdrževanje rednega pro- metja z zahodno Evropo, da vozi med Sofijo in Rustčukom v Bukarešt vsak dan en osebni vlak.

Bulgarija se približuje Avstriji.

»Berolinski Lokalanzeiger« poroča iz Sofije, da so bulgarski politični kro- gi nevoljni na Rusijo. Ruski zunanji minister Sazonov je pri konferencah v Parizu bulgarskemu in srbskemu po- slaniku tako grozil, da so bili v Sofiji naravnost konsterinirani. Javno mne- nje se vedno bolj približuje Avstro- Ogrski.

Črnogorska koncentracija.

Iz Soluna poročajo, da Črnogorci popravljajo cesto, ki vodi iz Andrievca na črnogorsko turško mejo. Delajo ženske in celo otroci. V Andrievcu so koncentrirali Črnogorci 6 bataljonov in dve bateriji.

Vojne priprave v Bulgariji.

Bulgarski vojaški krogi so z mobi- lizacijo zelo zadovoljni. Rezervistov se je toliko priglasilo, da so morali usta- noviti nov polk. Mobilizacija se popol- noma izvede koncem tega tedna. Vojne poročevalce je bulgarski generalni štab obvestil, da naj bodo bodoče dni pri- pravljene, da odpotujejo z generalnim štabom. Bulgarska vojna uprava je po- zvala pod orožje tudi osebe od 20 do 45 let, ki niso sposobne za orožje.

Kočanski zločinci obsojeni.

Ko so Bulgari mobilizirali, je tur- ško vojno sodišče v Kočani razsodbo krivcev kočanskega klanja oddadilo. Na pritisk velevlasti so zdaj razsodbo proglasili. En mohamedanec je obsojen na smrt, drugi na dosmrtno prisilno delo, več jih je obsojenih na prisilno delo 2 do 15 let.

Turške priprave za vojsko.

V Carigradu je vse polno vojakov, ki korakajo z godbami po ulicah. Celó mesto kaže vojaški značaj. Včeraj je predsedoval veliki vezir vojnemu sve- tu, ki so se ga udeležili višji generali

in admiral. Sklenili so, če bo potrebno, pod orožje pozvati vse mohamedance od 20. do 45. leta. Turški zunanji minister je izjavil: »Sam sodim, da morejo le izredne okoliščine še preprečiti vojsko, ker je tudi v Turčiji položaj tak, da stoji vlada nasproti ljudstvu, ki zahteva vojsko«.

Malisori opustili vstajo?

Iz Soluna se poroča: Ko je Esab paša prekoračil reko Mat, se mu je predstavila deputacija štirih glavarjev Malisorov, ki so zagotovili, da so Malisori udani vladi in da ne žele, da se kriše preliwa. Esab paša je s svojo armado nadaljeval marš v Skader.

Izgredi proti poslaništvom krščanskih balkanskih držav.

Izgredi proti poslaništvom krščanskih balkanskih držav vznemirjajo diplomate. Srbskega poslaništva demonstranti v Carigradu samo zato niso napadli, ker je srbski poslanik turške oblasti obvestil, da če se poslaništvo napade, ukaže straži na demonstrante streljati. Pred ruskim poslaništvom so se demonstracije zato izjalovile, ker je pred palačo stopila straža z nasajenimi bajoneti. Če se demonstracije obnove, bodo poslaniki zahtevali, naj se posadke štacijskih ladij v Carigradu pomnože.

Zaplenjeni grški parniki. — Turški dementi.

Turški mornariški minister je ukazal, da zasedejo grške ladje, ki ne smejo carigradskega pristanišča zapustiti štirje turški častniki in mornarji. — Turčija dementira poročila, po katerih demonstrira turška vojna mornarica ob bulgarskem obrežju.

Bulgarsko pristanišče Varna zaprto.

Angleško zunanje ministrstvo je obveščeno, da je vhod v pristanišče Varna zaprt z minami. Ladje morajo čakati tri milje od pristanišča. Vhod in izhod je dovoljen le od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer pod vodstvom pilotov.

Grška mobilizacija. — Grki napadli turške potnike.

Iz Carigrada je odpotovalo v Atene 3000 grških rezervnikov. Tudi drugi grški podaniki zapuščajo Carigrad. — »Berliner Ztg. am Mittag« poroča iz Aten: Na nekem grškem parniku, ki je pripeljal na Pirej, se je vozilo veliko turških potnikov. Grško prebivalstvo je napadlo parnik in preteple potnike. Turško poslaništvo zelo resno o tem dogodku sodi.

Razna poročila.

Iz Carigrada: Ob turško-grški meji so se spopadli Turki in Grki. Turki so vrgli Grke nazaj. — Otok Sam so turški vojaki popolnoma zapustili. — Srbi so nakupili v okolici Pančove veliko konj. Ko so privedli konje do meje, jih ni pustila v Srbijo ogrska carinska oblast. — Poštni promet iz Turčije čez Srbijo je ustavljen. Pošiljatve v Turčijo se odpošiljajo doslej čez Orsovo in Konstanco. — V Amstetnu so ustavili en železniški voz naložen s strelivom, namenjen v Srbijo. Voz straži policija.

Društva.

OBČNI ZBOR

»Društva c. kr. davčnih uradnikov za Kranjsko«

se je vršil v nedeljo zjutraj v hotelu »Ilirija«. Predsednik g. Maks Lilleg je uvodoma pozdravil navzoče ter poročal o stanju uradniškega vprašanja s posebnim ozirom na zahteve davčnega uradništva. Znano je, da je službena pragmatika in ž njo zvezana časovna avtomatika potrebovala nad 45 let, da se sme vendar enkrat resno pričakovati, da postane zakon. Uradništvo je uvidelo, da se brez samopomoči vzakonenje službene pragmatike nikdar ne uresniči, in pričelo se je organizirati. Takoj ko so bile uradniške organizacije strnjene v mogočno centralno organizacijo, so pritiskale z vehementno silo na vlado in parlament, in kar čez noč je bila vladna predloga o službeni pragmatiki in časovnem napredovanju gotova. Da danes še ni vzakonenja, je krivo neko nesoglasje med vlado in parlamentom. Vlada povdarja neke točke, posebno pa koalicijsko pravo, za lakozvan »Sanktionshindernis«. Parlamentarne stranke, tudi one, katere vedno in vedno povdarjajo svoje intimno prijateljstvo do uradništva, niso imele poguma, da bi rekle vladi: Le pod pogojem, da vzakoni uradniške predloge v oni obliki, kakor jih sklene državna zbornica, ti votiramo brambno predlogo, katero baje tako krvavo potrebuješ. Edini ta moment bi mogel gosposko zbornico in vlado konsternirati, in uradništvo bi danes že imelo avtomatično napredovanje, in deloma bi bilo bedo, katero povzroča vedno ra-

stoča draginja, konec. Faktum pa je, da so uradniške predloge če tudi s točkami, katere vlada smatra za »Sanktionshindernis«, od večine državne zbornice sprejete in da pričakujejo končne rešitve v gosposki zbornici. Gosposka zbornica bo predlogo vrnila državni zbornici z naročilom, da ista rešitvira vladno besedilo z vsemi od nje že dovoljenimi koncesijami. Z ozirom na bedo v vrstah uradništva, državna zbornica ne more nič drugega storiti, kakor ugoditi vladi in gosposki zbornici. V tem slučaju ni dvoma, da uradniške predloge postanejo v najkrajšem času zakon, in če se smemo zanašati na oficijelne izjave vlade, kakor tudi najvplivnejših parlamentarcev, bo ta zakon z ozirom na materielni del pravno veljaven s 1. julijem 1912. Kakor hitro postanejo uradniške predloge zakon, nastane za organizacije davčnih uradnikov velevažno vprašanje: ali zadovoljuje ta zakon davčne uradnike? Jaz mislim, da odgovorjam v smislu vseh avstrijskih davčnih uradnikov, če rečem krepko: ne! Davčno uradništvo je svoječasno izpostavilo za kardinalno točko zahtevo: Pogoji za sprejem v davčno službo veljaj absolvirana srednja šola, in to zategadelj, ker se smatramo za popolnoma enakovredne s poštnimi, carinskimi in računskimi kolegi, za katere panoge je ta predizobrazba že predpisana. Ta kardinalna zahteva davčnega uradništva ni našla milosti pri merodajnih faktorjih, te zahteve nam ne prinaša vzakonenje uradniških predlog. Z ozirom na bedo, katere proti uradniškemu krogom, ne ugovarjamo vzakonični uradniških predlog, pač pa povdarjajo organizacije na vsa usta, da jih vzakonenje teh uradniških predlog ne zadovoljuje, da vsled tega ne odlože bojno kopje, da se nameravajo z vso vneto boriti do onega trenutka, ko dosežejo vzakonenje zahtevane kardinalne točke. Zgodovina službene pragmatike je za uradništvo zelo poučljiva; kar nas pa vendar enkrat že izučiti, je to, da le v skupnem edinem nastopu je moč, vse bodo organizacije dosegle le tedaj, ko bodo lahko pokazale na dejstvo, da so v njih taboru vsi kolegi brez izjeme in oziroma njih politično mišljenje, da vsi za enega, eden za vse. — O tajniškem poslovanju društva je poročal namesto odstopivšega tajnika predsednik gosp. Lilleg. V preteklem poslovnem letu je društvo prejelo 232 vlog. Društvo se je v preteklem letu zlasti potegovalo za zvišanje aktivitetnih doklad za Ljubljano, za vstetje vojaške službene dobe v pokojninska leta davč. uradnikom, kakor tudi za druga važna uradniška vprašanja. Društvo ima 150 uradnikov. — Blagajnik g. Iv. Pibernik je poročal o gmotnem stanju društva v preteklem poslovnem letu. Dohodki so znašali 1423 K, stroški 1109 K ter je prebitka 314 K. — Na predlog računskih preglednikov se je izrekel blagajniku in odboru absolutorij ter zahvala za triletno uspešno delovanje. — V odbor so bili izvoljeni: asistent Jožef Bekš (Ljubljana), praktikant Alfred Piber (Ljubljana), upravnik Rihard Debeljak (Ljubljana), upravnik Anton Fabiani (Kamnik), upravnik Ernest Kobler (Ribnica), upravnik Val. Kompare (Logatec), nadupravitelj Maks Lilleg (Ljubljana), oficial Ivan Pibernik (Ljubljana), oficial Jož. Tajnik (Kranj), asistent Franc Žagar (Ljubljana); kot namestniki: Ivan Jan, Iv. Splichal, Ign. Mahorčič, Edvard Vencajz, Jos. Pivk. Za računsko preglednika sta bila izvoljena upravnik gg. Burger in Premk. — G. upravnik Rihard Debeljak je predlagal, naj imenuje društvo za svojega častnega člana finančnega ravnatelja dvornega svetnika Alojzija Klimenta, ker se je vedno izkazal kot prijatelj uradništva in je zlasti vedno upošteval želje davčnega uradništva. Tozadevni predlog je toplo podpiral g. Jos. Bekš, ki je povdarjal, da je imenovanje gosp. Klimenta za častnega člana tem bolj umestno, ker se na ta način ovrže tudi gotovo smer, ki je zadnji čas zašla v gotovo časopisje. Govornik izjavlja, da je davčno uradništvo vedno zaupalo v svojega predstojnika. Predlog je bil nato soglasno z velikim odobravanjem sprejet. — Nato se je sprejel pri slučajnostih samostojni predlog c. kr. davč. urada v Kranju, da se društvenemu odboru nalaga, naj preskrbi na merodajnem mestu odlok, glasom katerega se v davčnih uradih med običajnim glavnim čiščenjem uradnih prostorov ne uraduje. — Istotako se je sprejel samostojni predlog c. kr. davč. nadupravitelja g. Makso Lillega, da se društvenemu odboru naroča, naj z vso vneto in danimi sredstvi započne akcijo 1. za zvišanje aktivitetnih doklad do višine vojaškega stanarinskega tarifa, 2. da se kolikor mogoče prepreči krajevno diferenciranje, 3. da se prišteje cela aktivitetna doklada v penzijsko podlago,

in 4. zviša udovnina in sicer tako, da dobi udova po uradniku XI. činovnega razreda najmanj 1200 K letne udovnine. — Nato se je občni zbor zaključil.

Dnevne novice.

Red v gasilstvo! — Dr. Triller v ekstazi. Gasilstvo je bilo doslej skrajno zanemarjeno v deželi. Deželni odbor, čigar gasilski referent je bil dr. Tavčar, je gasilski fond na predlog deželne gasilske zveze vsako leto kar razdelil in denar se je tako razmetel brez vsake kontrole. Temu se je bil že pred letom dni uprl dr. Lampe in je zahteval, da se v smislu zakona postopa in da deželni odbor tudi kontrolira, kako se gasilski denarji uporabljajo. Ker je gasilstvo občinska zadeva, se je gasilstvo sedaj združilo z občinskim referatom. Dr. Pegan kot referent se je vglobil v gasilske zadeve in prišle so čudne stvari na dan. Računi mnogokje v skrajnem neredu, imovinski izkazi in izkazi dolgov pomanjkljivi, poslovanje čisto tako, da je gasilstvo v škodo! Eno društvo nima nobenega orodja, pač pa zastavo za 800 K, drugo društvo je brez orodja, ima pa dve trobenti itd. Dognalo se je, da so nekatera društva od dežele dobljeni denar porabila za to, da so priredila samo veselico s plesom. Na tak način se je zapravljaj gasilski denar. Sedaj bo pa kontrola nad gasilstvom in pazilo se bo strogo, da se ves denar res v gasilske namene porabi. Vsled tega so liberalci grozno razburjeni, kajti vse nerednosti se dobé le v liberalnih društvih! Dr. Triller očita v »Narodu« deželnemu odboru — tolovajstvo in kliče vlado na pomoč. Dr. Triller naj si zapomni, da bo za besedo »tolovajstvo« še pokoro delal, on in njegovi volivci, kajti pošteni ljudski zastopniki, ki kidajo liberalni Avgijev hlev, se od zagovornikov liberalne korupcije ne bodo pustili brez kazni zmerjati. Vsa poštena javnost pa pozdravlja z veseljem ta korak deželnega odbora, ki ne zapravlja denarja, ampak na odgovor kliče one, ki razmetavajo javna sredstva. Gasilska društva bodo odslej v smislu zakona podrejena županstvu, ki morajo pregledati vsako leto njihove račune in o tem uradno poročati deželnemu odboru. Gasilski donesek bo društvom in občinam izplačeval deželni odbor iz gasilskega zaklada na podlagi istinitih dokazane potrebe in njega uporabo nadzirati. Tako je prav!

Shod v št. Petru na Krasu. Kmečka zveza za postojnski okraj je v nedeljo priredila v št. Petru shod. Navzlic slabemu vremenu je bil shod v novi dvorani jako dobro obiskan; prišli so mnogi tudi iz postojnske, slavinke, zagorske in šmiheljske občine, ki so poslancu izražali svoje želje. Poročal je poslanec dr. Žitnik o državnem in deželnem zboru ter obširneje pojasnil novi brambni zakon. Poslanec je obenem opisal sedanje napete razmere na Balkanu in navedel vzroke, ki so prisilili štiri balkanske države za priprave na vojsko. Shodu je predsedoval načelnik zveze, domači župan g. Penko, ki je v imenu zbranih volivcev poslancu in njegovim tovarišem S. L. S. izrekel zahvalo in zaupanje. — Včeraj si je poslanec v občini Jablanica ogledal več hudournikov, ki napravljajo ob vsakem večjem deževju, kakor tudi sedaj, veliko škodo na zemljiščih in tudi na okrajni cesti ob istrski meji, kjer je nujno potreben nov most. V Vrbovem se je zbralo več posestnikov, ki so poslancu prosili, naj izposluje državno in deželno podporo za razne že pričete, a ne še dovršene ceste iz gozdov do okrajne ceste.

Konfiscirana je bila včerajšnja »Zarja«, kakor sama pripoznava, ker je »razžalila člane habsburške družine«. Brez nizkotnega hujskanja socialnodemokratsko glasilo ne more živeti. Zdaj, ko v prvi vrsti Avstrija, zlasti pa naš cesar, dela za mir, socialni demokratje svoje backe ščuvajo, češ, naša država je za vojsko! Grša demagogija pač ni mogoče. Kar se tiče »Reichspost«, se ni zavzemala za vojsko, kakor laži navajena »Zarja« laže, marveč je le poudarjala čisto korektno stališče, da mora Avstrija v slučaju balkanske vojske, katere Avstrija ni nič kriva, ščititi svoje interese, ako bi jih kdo in naj bo kdorkoli, skušal tangirati. To pa ni nobeno hujskanje na vojsko. Sploh pa so sodruhi strašno smešni, ako zdaj zopet bobnajo proti eventualni vojski, ker njih nihče ne bo poslušal. V Sofiji je ljudstvo sodruge do krvi preteple, v Srbiji morajo biti tihi, v Italiji jih je ljudstvo udarilo po ustih, v Franciji so se s svojo brezdomovinsko agitacijo blamirali. Tako bi se tudi pri nas, če bi, kar Bog od nas odvrni, prišlo do kaj resnega.

Kako delajo podružnice »Družbe sv. Cirila in Metoda« za narodno izobrazbo. V nedeljo je imela svojo prireditev podružnica Ciril Metodove družbe za Ježico in okolico, imela je pa takrat ustanovni shod tudi podružnica »Slovenske Straže« za Posavje. Ob tej priliki je bilo zanimivo opazovati razliko med liberalnim in našim izobraževalnim delom. Predsednik podružnice Ciril Metodove družbe na Ježici je praktično utabil Ciril Metodovo (!)

»vinsko trgatve« v svoji gostilni. Ljubezen do obmejnih Slovencev se je tako utapljala v vinu, pred Cunderovo hišo pa je stal slavolok z gniljivim narodnim napisom:

Pristopi sestra, brat,
če vino pijesh rad;
Brata Ciril in Metod
Ti preskrbita miren kot...

Uboga solunska brata je g. Cunder tako-rekoč proglasil kar za svoja natakarka. Tako smo v nedeljo opazili na Ježici novo vero posebne vrste; doslej namreč nismo vedeli, da je treba častiti svetnike s Cunderovim cvičkom. Verjamemo, da je ob takem »češčenju« Cirila in Metoda marsikdo dobil »miren« kot in da mnogi udeležniki drugo jutro niso bili posebno prijazno »narodno probujeni«... Pred veselico so razvili nekateri veseljarji po cestah maskirani spreved. Ljudje so za sprevedom vpili: »Maškare gredo!« Domačinov za ta spreved niso dobili, zato so si jih izposodili iz Ljubljane. Najlepšo vlogo je v tem sprevedu igral gospod, ki ima nasproti »Uniona« prodajalno. Ko je ljudstvo bilo pri popoldanski božji službi zbrano v cerkvi, je ta spreved kričal po cestah! Tako kulturno prireditve je na nedeljo rožnovenske Materie božje zaključil ples do zgodnje ure. Tako razumejo gotovi ljudje izobraževalno delo Ciril Metodovih podružnic in potem se čudijo, da se mnogi resni ljudje odpovedujejo družbi. Da bo slika popolna, omenjati moramo tudi g. Berceta in njegovih krilatih besedi: »Kadar o škofu sanjam, me vedno žledece boli«... Podružnica »Slovenske Straže«, hčerka Slomškovih naukov, pa je zbrala v »Društvenem domu« množico vrlih mož, fantov, žen in deklet k resnemu, pametnemu razgovoru. Tu se je zapravljalo o delu za ohranitev naših kmečkih domov, ki jih bo ohranil domovini le trezen narod. Če je pameten človek napravil ob teh prireditvah primer med našo organizacijo in našimi nasprotniki, tedaj je našel veliko razliko... Ni mu bila težka sodba, katere pot vodi narod do boljših ciljev.

Kako si liberalci predstavljajo obrambo slovenskega naroda. Liberalni pristaši so taki, kakršna je njihova stranka. Klasični verzi, ki jih je postavil gosp. Cunder ob priliki ustanovitve Ciril-Methodove podružnice na Ježici na svojo gostilno in o katerih posebič poročamo, je verni izraz, kako liberalci pojmujejo narodno obrambo Slovencev. O sveta Ciril in Metod — en liter cvička in miren kot — tako bi liberalci radi Slovence rešili. Res bi naš narod že davnej v mirem kotu ležal, če bi bila njegova obramba liberalni stranki prepuščena. Hvalabogu pa je prišlo tako, da sedi v mirem kotu liberalna stranka, v katerem bo najbrže tudi za vedno obsedela.

»Edinost« vidi neko nasprotstvo med izvajanjem dr. Šusteršiča o balkanskem vprašanju v »Zeit« in med stališčem, ki ga vedno naš list zastopa. Nasprotstva ni tu nobenega. Mi nismo namreč nikdar zavzeli sovražnega stališča nasproti srbskemu narodu kot takemu. Srbi se nam lahko pridružijo, če hočejo, in sicer na programu Hrvatske stranke prava, ki ima tudi za pravoslavne prostora. Ako so Srbi za veliko hrvaško kraljestvo pod habsburškim žezlom in za versko toleranco, primeru upoštevaajoč versko prepričanje hrvaško-slovenskega naroda, ki je v večini, potem se lahko precej politično zjedini. Za veliko Srbijo pa v našem programu seveda ni prostora. V tem se vsi strinjamo in »Edinost« ne bo našla v tem oziru med nami niti sence nasprotstva. »Edinost« pa ima zdaj hvalno nalogo Srbe za ta naš program pridobiti.

Hujskanje liberalnih listov je krivo, da se ljudje na Slovenskem dandanes pogosto zmerjajo, pretepejo in tožarijo. »Slovenski Narod« na primer vedno pravi »Orlom« le »Čuki«. To je psovka, celo tako grda, kakor če bi kdo »Sokolom« rekel »Smrdokavre«. Ker liberalni pobalini vedno bero v »Narodu« zmerjanje s »Čuki«, se jih to prime, začno večkrat sami zmerjati »Orle« s »Čuki«, in zato jih včasih dobe po grbi, včasih pa pride do tožbe. Teh tožb in tega sovražstva so pa krivi malo olikani častikarji, ki so s svojimi psovkami vročerkvno mladino pomagali podivjati. »Glasilo inteligence« je v tem oziru največ krivo.

Izjava. Prejeli smo naslednjo izjavo, katero priobčujemo, ker nečemo nikomur biti krivični: Slavno uredništvo »Slovenca« blagovoli popraviti članek v »Jesenjskih novicah« pod »Inteligence!« (»Slovenec« z dne 5. t. m., št. 228) kot neresničen, ker je bilo slavno uredništvo od svojega dopisnika mistificirano. Podpisani javlja, da navedenega ni nikdar proti nikomur govoril, da je vse to do pičice popolnoma zlagano in izmišljeno. Kot učitelj tega sploh ne bi mogel govoriti, ker Slomška visoko čislal kot pedagoga, domoljuba in narodnjaka. — Jesenice, dne 7. vinotoka 1912. Z odličnim spoštovanjem Egidij Schiffner.

Udeležnikom glavne skupščine »Slovenske Straže«. Ravnateljstvo juž. železnice je za vse udeležnike običnega zbora »Slovenske Straže« v Mariboru v oddaljenosti nad 100 km od Maribora, znižalo vožnjo za 20 odstotkov. Vsi tisti udeležniki, ki reflektirajo na znižano vožnjo, naj se obrnejo na »Slov. Stražo« v Ljubljani, da jim določi potrebno legitimacijo. Zadnja postaja na progi južne železnice Trst—Gorica Maribor, kjer se bo dobil znižan vozni listek so Trbovlje. Udeležniki iz Ljubljane naj pridejo po legitimacijo v pisarno »Slovenske Straže«, Dunajska cesta 32. Znižanje cene velja za II. in III. razred osebnih in brzovlakov.

Štrajk v vevški papirnici. V vevški papirnici imajo sedaj ravnatelj, ki sistematično dela na to, da se vsi starejši delavci odpuste in se nastavljajo v tovarni mladi delavci za manjšo plačo. Tudi hoče g. ravnatelj napraviti v tovarni več izprememb, ki so odločno v škodo delavstva. V soboto je bilo več delavcev brez vzroka takoj odpuščenih. Delavstvo je vsled tega ustavilo delo, zahtevalo, da se odpuščeni delavci sprejmo zopet v delo in da ostane glede drugih stvari v tovarni vse tako, kakor je bilo prej. G. ravnatelj je delavstvu vse obljubil in delavci so šli zopet na delo. Včeraj pa je g. ravnatelj pozabil na svoje obljube in prišel zopet na dan s stvarmi, o katerih je obljubil, da ostane vse pri starem. Delavci so solidarno zapustili delo, le stroji za papir so delali še toliko časa, dokler so imeli kaj izdelanih surovin, potem so pa tudi tu ustavili delo. Tekom dneva sta prišla k g. ravnatelju zastopnik c. kr. okr. glavarstva in g. župan Jak. Dimnik, ki sta to zadevo uredila tako, da ostane v tovarni vse pri starem. Zvečer se je vršil v Dev. Mariji v Polju sestanek delavstva, na katerem je poročal Ivan Nep. Gostinčar. Po govoru g. župana, ki je povedal obljube g. ravnatelja, se je sklenilo, da se, ako bo g. ravnatelj držal dano besedo, danes zjutraj zopet prične z delom.

Nenadoma je umrl na Dunaju vseučiliški profesor dvorni svetnik dr. Jakob Minor. Zadel ga je srčna kap.

Tečaj za knjigovodstvo, katerega je priredil obrtno-pospeševalni urad v Zagorju ob Savi, se je v nedeljo, 6. t. m., zaključil. Gosp. dr. Zajc je pozdravil navzoče kot deželni odbornik in poslanec tega okraja ter poudarjal, da bo deželni odbor vedno podpiral pospeševanje obrti. Treba je našim obrtnikom pomagati, da se izobrazijo in tako postanejo kos svoji nalogi. Zlasti je to potrebno obrtnikom v Zagorju in njega okolici, kjer je dovolj konsumentov, treba je le paziti, da ti ne zapadejo konfekciji. To je pa le mogoče, ako obrtniki razumejo svojo stvar in solidno izdelujejo svoje izdelke. Tudi v knjigovodstvu mora biti obrtnik na čistem in mora imeti vse v redu. Končno je g. poslanec dr. Zajc zagotovil, da bo kot deželni poslanec tega okraja vedno storil vse, da se blagostanje povzdigne. Ravnatelj gosp. Remec je nato razložil pomen pospeševalnega urada, razmerje malega obrta do velike industrije in naloge, katere še čakajo obrtno-pospeševalni urad. Predsednik obrtno-pospeševalnega urada gosp. Krežar se je zahvalil vsem faktorjem, ki so pripomogli, da se je tečaj tako lepo izvršil, zlasti predsedniku kraj. šolskega sveta g. Mihelčiču, kateri je prepustil za pouk šolsko sobo brezplačno. — Gosp. Mihelčič je poudarjal, da bo take stvari vedno rad podpiral, pozdravil je g. deželnega odbornika dr. Zajca in izrazil veselje, da je navzoč tudi gospod poslanec. Načelnik obrtne zadruge v Zagorju se je imenovan udeležencev in zadruge zahvalil obrtno-pospeševalnemu uradu za prireditve tečaja in prosil g. dež. posl. dr. Zajca, naj tudi v prihodnje podpira težnje obrtnikov. Predsednik obrtno-pospeševalnega urada je nato razdelil med udeležence tečaja spričevala in zaključil tečaj. Končno je povabil navzoče, da si ogledajo pismene naloge itd., ki so jih izvršili udeleženci tečaja.

Ljudsko šolstvo. Dosedanji proviz. učitelj v Primskovu-Gradišču Feľiks Kavčič je imenovan za prov. učitelja in voditelja na enorazrednici v Rakitni. — Učiteljica Gabrijela Čerov pri Sv. Križu je dobila zaradi bolezni dopust ter je imenovana na njeno mesto za suplentinjo abs. učiteljska kandidatinja Kornelija Čermelj.

Utonil je v koritu, v katerem napajajo živino, Ignacij Grašič iz Sničnega, star 55 let. Iz gostilne pri Bajdu v Sničnem je šel v noči 7. t. m. proti domu. Okolu 11. ure so ga slišali klicati na pomoč. Okoli polnoči so ga našli mrtvega v koritu. Ležal je na ustih. Kako je notri zašel, ne ve nihče, hudo delstvo pravijo, da je izključeno. Letos je to že drugi tak slučaj. Pomladi je ponoči gredo iz Bajdove gostilne na potu umrl Ferlic Jože, in so ga mrtvega našli. Pravega vzroka nihče ni vedel takrat, kakor sedaj ne, ali vsaj izve se ne.

Učiteljske vesti. Namesto dosedanjega kateheta Valentina Zupančiča

je imenovan za veroučitelja na vnanji dekliški šoli pri Uršulinkah v Ljubljani katehet Ivan Tomažič. Deželni šolski svet je odobril izstop iz šolske službe dosedanjim učiteljicam na vnanji dekliški šoli pri Uršulinkah v Ljubljani s. Bermami Tomec, s. Dolores Bergant, Franciški Garantini in Alojziji Weiß kakor tudi vstop novih učiteljic s. Egidiije Mencin, s. Klementine Kastelic, s. Akvine Čadež, s. Alfonze Der-ganc, nadalje učiteljskih kandidatinj Katarine Sušnik in Friderike Božnar.

Umrla je na Vrhniki včeraj zjutraj Anica Jelovšek, hčerka pokojnega tovarnarja Karola Jelovšek.

Umrl je v Sp. Šiški sodar in posestnik Jožef Novosel.

Na Črnučah smo danes pokopali globoko verno, vzor ženo in mater, Terzijo Lampič. N. v. m. p.

Trebušni tifus divja med vojaštvom v kotorski garniziji. Obbolelo je že 30 vojakov.

Noč ga je vzela. Pod tem naslovom je priobčil »Narod« notico, ki se bere kot roman. Poroča se nam, da je Prebek res pobegnil, kar se pa tiče zasledovanja in drugo, je le fantazija pisca, kar priča to, da Prebeka še niso vjeli, da ni na progi akordanta Tomca in tudi v Gradcu ni obrtnikov z imeni, kot jih prinaša »Narod«.

Nos mu je prerezal. Dne 30. m. m. ponoči se je vračal posestnik Franc Vrbič, po domače Blisk iz Gabrja, občine St. Vid na Dolenjskem, domov. Na poti grede ga je srečal Anton Sever, že večkrat kaznovani zidarski pomočnik iz Gabrja. Ta je vprašal Vrbiča, če zna kaj teči in skočil z odprtim nožem proti njemu. Vrbič nič slabega sluteč se pretepaču ni umaknil in tako je ta potegnil z nožem od čela do brade in mu prerezal nos po dolgem in na desni roki tri žile. Vrbiča so pripeljali v bolnico Usmiljenih bratov v Kandiji, pretepača Severja pa v hišo pokore.

V Ameriki umrla Slovenca. V Indianapolisu je umrl Slovenec Franc Struna, doma iz vasi Gaberje, župnija Zatičina. Star je bil 55 let ter zapuščal v stari domovini ženo, dva sinova in dve hčeri. — V Clevelandu je umrl Slovenec Ivan Majerle, doma iz Črnomlja.

V Ameriki ponesrečeni Slovenci. V Victor, Colo. je ubilo v rudniku rojaka Antona Berlin. Padel mu je velik kamen na glavo in po preteku 5 ur je bil mrtev. — V Lincolnu, Ill. se je pri eksploziji v premogovniku ponesrečil smrtno Josip Tičar, doma pri Litiji.

V Onnalindi se je ponesrečil v premogokopu rojak Ivan Zalar, doma iz Unca pri Rakeku. Padla je na njega velika plasi premoga ter ga pritisnila na drugi kup poleg ležečega premoga in ga precej poškodovala po desni strani obraza in čelu; pobit ni smrtno nevaren. — Ravno tisti dan, to je 17. septembra, je dohitela nesreča Simona Ivačka (rodom Hrvata) iz Beaverdala. V premogokopu je padla na njega velika skala in ga tako pritisnila, da je po par urah v strašnih bolečinah umrl. Zapuščal žalujočo soprogo in enega otroka. Soproga je Slovenka. Starši so doma iz Rakeka na Notranjskem.

Samoumor Slovenca v Ameriki. V Scales Mount, Ill., so našli 18. septembra rojaka Franca Vidmarja na dvajset čevljev visokem drevesu obešenega. Obešen je bil za nogo in v čelo ustrelen. Skoraj gotovo se mu je zmešalo, ker je bil precej udan pijači.

Krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom na znanje. Prihodnji teden bomo pričeli s tiskom šolskih naznanil vsakdanje in ponavljalne šole in odpustnic. Krajni šolski sveti in šolska vodstva naj blagovolijo čim prej vposlati tozadevna naročila z orlovim papirjem Katoliški Bukvarni, ker je skupen tisk veliko cenejši.

g Prošnja na p. n. trgovce. Neka 18letna deklica, katera je dovršila z dobrim uspehom petrazredno ljudsko šolo ter je že nekoliko izurjena v šivanju, želi se izobraziti kot prodajalka v trgovini. Deklica vzame učno mesto bodisi v mestu, trgu ali na deželi. P. n. trgovci, kateri reflektujejo na kako tako začetnico, se uljudno naprosijo, da blagovolijo na »Slovensko Stražo« v Ljubljani staviti dve ponudbi: 1. učna doba in preskrba hrane in stanovanja deklice na stroške ponudnika samega, in 2. učna doba in preskrba hrane in stanovanja na stroške deklice same. 3211

Ljubljanske novice.

Ij Opozarjamo na veliko skioptično predavanje državnega in deželnega poslanca Evgena Jarca: »Boj za Sredozemsko morje«, ki se vrši danes ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Ljudskega Doma«. Veliko številu prekrasnih, barvanih skioptičnih slik.

Ij Računski zaključek mestne občine za leto 1911. izkazuje pri rednem gospodarstvu v primeri s proračunom za 43.546

kron 85 vin, manj dohodkov, nasprotno pa v primeri s proračunom za 45.182 K 88 vin, več izdatkov. — Leta 1910. je bilo v primeri s proračunom za 105.814 K 37 vin, manj dohodkov, a za 42.060 K 11 vin, več izdatkov. — Pri izrednem gospodarstvu vidimo, da je občina prodala svet starega vojaškega oskrbovališča leta 1911. za 282.863 K 48 vin. Ostane ji pa še precejšen del, tako da je skoraj tri četrtine kupnine pokrite in svet za ceste brezplačno odstopljen. — Pri izrednih izdatkih vidimo, da se je v primeri s proračunom za 1.159.112 kron 81 vinarjev več izdalo. Za hotel »Tivoli« je bilo treba zopet izdati 17.129 K 58 vin. Za nakup 300 delnic ljubljanske plinarne 371.804 K 50 vinarjev, kar dokazuje, da smo imeli mi prav, ko smo grajali nakup teh delnic iz amortizacijske loterijskega zaklada, in zahtevali, da se ta vsota amortizacijskemu zakladu vrne. Ako bi naša trditev ne bila pravila, bi ne stala ta točka v računskem zaključku. — Za amortizacijo in obrestovanje občinskih posojil se je izdalo 199.699 K 20 vin. Leta 1910. pa 148.673 K 33 vin., torej za 51.025 kron 87 vinarjev več, kar dokazuje, kako rapidno raste dolg ljubljanske občine. — Umestno bi bilo, da bi se podal končni račun izdatkov za 1. c. kr. obrtno šolo, 2. šolo v Prulah, 4. most na Poljanah, 5. c. kr. augm. skladišče, 6. dekliški licej, 7. hotel »Tivoli«. — Leta 1910. se je pri izrednem gospodarstvu za 873.173 K 6 vin, več izdalo v primeri s proračunom. — Pri računu »Mestnega zaklada« so letos med aktivna vštete ceste, ulice in trgi, javni parki in šetališča, spomeniki, mostovi in — javna stranišča. — Saj vendar obstoji določilo, da se vse to, kar služi javnemu prometu, ne sme šteti med aktivna v občinskem gospodarstvu. Tako se šteje 1.408.931 m² cest, ulic in trgov z zneskom 704.465 K, 76.323 m² javnih parkov in šetališč z zneskom 152.646 K, 15 spomenikov in 4 Fernkornovi psi na stopnicah Podturske graščine z zneskom 100.000 K, 7 mostov in 2 brvi z zneskom 300.000 K in končno — javna stranišča z zneskom 8000 kron, torej skupaj z zneskom 1.265.111 K med aktivna. Če se že spomeniki in svet za parke šteje med aktivna, je to vsaj nekoliko opravičeno. Nerazumljivo je pa, kak aktivum reprezentira most ali pa cesta za občino. Saj ga vendar realizirati ne more. Tako bilanciranje je po našem mnenju nevdržljivo in le nekako prepleskanje pravega stanja občinskega premoženja. Kajti četudi prištejemo vrednost šetališč, parkov in monumentov v znesku 252.646 kron, je mestni zaklad vseeno pasiven za 161.916 kron, a zaradi tega ne bo šla ljubljanska občina v konkurz. Računski zaključek za leto 1911. nam kaže, da tako ne more iti naprej. Že zaključek za leto 1910. nam je pokazal, da je proračun netočen, ker je bilo pri rednem gospodarstvu za 105.814 K 37 vin, manj dohodkov v primeri s proračunom, in za 42.060 K 11 vin, več izdatkov. Leta 1911. pa vidimo zopet taisto nezanesljivost proračuna, ker kaže računski zaključek za leto 1911. zopet v primeri s proračunom 43.546 K 85 vin, manj dohodkov, a 45.182 K 88 vin, več izdatkov. — O izrednem gospodarstvu pa niti ne govorimo, ker je prekoračena vsota za naše razmere zelo velika. — Prihodnji proračun za leto 1913. naj bi se previdno in temeljito sestavil, da ne doživimo zopet takih presenečenj kot do sedaj!

Ij Začarani park. Ko je mestni vrtnar g. Hejnic prišel v Ljubljano, je postavil v parku pod Tivolijem pod razne rastline in drevesa napise na lesenih deščicah. Napisi so naznanjali, kake vrste rastlina raste nad tablico. Kako pa se je začudil vrtnar, ko je nekega jutra stopal po parku. Vse je bilo v parku narobe. Drevesa in rastline so zamenjale svoje uloge. Pod hrastom je bilo zapisano, da je najlepša roža, pod rožami je bilo zapisano, da so mecesni, marjetica se je izpremenila v akantus, pod aloo je stalo, da je vijolica. Vrtnar je mislil, da je v začaranem parku. Mislil je nekaj časa, da je pregledal vstal in da je dobil secesionističen vid, pa kmalu se je zavedel: ljubljanski hudomušneži so mu ponoči vse deščice zamenjali in prestavili... To »čaranje« se je vršilo vsako noč. Vrtnar je bil obupan. Bal se je, da naposled celo v občinskem svetu pridejo na to, da je v parku vsako jutro vse napačno označeno in da bodo dolžili njega, da prav ne vidi. »Čaranje« je vrtnar odpravil s tem, da je vse tablice pobral in jih vrnil med staro šaro. Sedaj je pa nastalo zopet razburjenje med gg. profesorji, ker so se začeli v Tivoliju med seboj pripraviti, kake rože so tu. Naposled so gg. profesorji napravili ulogo na občinski svet in prosili, naj ta napravi konec tej pravdi s tem, da zopet vpostavi napise pod tivolske rastline. Občinski svet bo v današnji seji na eni strani gg. profesorjem ustregel, na drugi strani pa bo tudi zagrenil veselje hudomušnežem in preprečil prestavljanje tablic s tem, da bodo napisi stali na trdnih betoniranih podstavkih.

Ij Hotel »Tivoli«. Večina občinskega sveta namerava v današnji občinski seji

dovoliti, da se ugodí prošnji Ivana Edra za izpust iz najema hotela »Tivoli« ter dovoli, da vstopi namesto g. Edra dosedanji restavratr pri »Iliriji«, g. Heyer. Za hotel »Tivoli« so še prosili gg. Heidinger, Kržišnik, Bole in Alešovec.

Ij Zadržna šola v Ljubljani, ki traja šest zimskih mesecev, prične letos s poukom že 16. oktobra. Za sprejem se je pismeno zglašiti do 15. oktobra, osebno pa dne 16. oktobra pri ravnateljstvu slovenske trgovske šole, ki daje tudi vsa druga pojasnila.

Ij V katoliškem mladeniškem društvu sta imela nedeljo, 6. t. m., prav poučni predavanji gg. prof. dr. Josip Debevec in ravnatelj slov. trgovske šole prof. Bogumil Remec. Prvi govornik je zelo zanimivo govoril o svojem potovanju po Balkanu, drugi g. govornik pa je pojasnjeval sedanje razmere na Balkanu.

Ij Opozarjamo na predavanje g. dež. poslanca Karela Dermastja, ki se vrši ta četrtek v društveni sobi Šent-peterskega prosvetnega društva ob pol 8. uri zvečer. Ker nam je gosp. predavatelj obljubil zanimivo snov, pričakuje odbor občine udeležbe.

Ij Dela ob Martinovi cesti. Zasipanje Zelene jame ob tiru južne železnice, bo končano še to jesen, ako bo vreme ugodno. Nato se bodo podaljšali štirje železniški tiri od viadukta na Martinovi cesti preko na novo pridobljenega terena. Ko bodo tozadevna dela končana, bodo preložili na ta konec železniške proge sestavljanje vlakov, ki se sedaj vrši na tiru preko Dunajske ceste. Ob Zelenu jami postavljeni stolp z menjalniki bodo prestavili na drug prostor. Spomladi leta 1913. bodo pričeli sukcesivno z deli, ki se jih projektira že pet let in ki bodo končana leta 1916. Med ta dela spada v prvi vrsti prezidava kolodvora v centralni kolodvor in razširjenje ter preuredba ostalih projektov.

Ij Cimentovanje sodov. Ker so adaptacijska dela v prostorih tukajšnjega c. kr. meroskušnega urada Predprulani, biš. št. 17, dovršena, se bo ondi s cementovanjem sodov zopet pričelo tekotom prihodnjega tedna.

Ij Poglobljevalna dela v Ljubljani. Od četrta stoji v strugi Ljubljani pri frančiškanskem mostu stroj za zabijanje pilotov, ki so ga prej rabili pri delih zatvornice v Krakovu. Vrše se priprave za dela obeli nabiralnih kanalov. Da se struga popolnoma osuši in povpeši odtok iz hišnih kanalov, se kopljejo povsod mali odtočni jarki. Voda teče vsled tega v sredini struge, vsled česar so vsa dela ob izlivu kanalov znatno olajšana. Kakor se čuje, bodo z deli v strugi Ljubljani počeli tudi pozimi.

Ij Kolo ukraden. V nedeljo popoldne je bilo na Sv. Jakoba trgu ukradeno posestniku Antonu Krošlju iz Ilovice kolo. Po ovadbi je šel Krošelj v Šiško in tam zasačil 21letnega delavca Matevža iz Drage, ko se je peljal z njegovim kolesom. Oškodovanec je tju kolo odvezel, njega pa potem izročil policiji.

Ij Velik pretep se je razvil danes ponoči na Bregu. Eden glavnih junakov je bil najnovejši magistratni uslužbenec Verčič, bivši Hudnikov sollicitator.

DRŽAVNI ZBOR.

Kdaj se snide državni zbor?

Včeraj je zboroval na Dunaju konvent senorov. Seje se je udeležil tudi ministrski predsednik. Zelo se je opazilo, ker so med sejo več ur konferirali Stürgkh, baron Heindol, Zaleski in Georgi, kakor tudi, ker se je med posvetovanjem Stürgkh večkrat posvetoval s skupnimi ministri. Konferirali so o predlogi glede na nove vojaške kredite, ki jih bo zahtevala vojna uprava najbrže v petek ali v soboto v delegacijah. Poročal bo grof Clam-Martinitz. Delegati so voljni dovoliti z ozirom na resen balkanski položaj vojni upravi, kar bo zahtevala. Ogrski delegati trde, da bo zahtevala vojna uprava izreden kredit 270 do 280 milijonov kron. Konvent senorjev je sklenil, da se skliče državni zbor v torek 23. t. m. ob 11. uri popoldne. Najbrže bo potreben šestmesečen začasen proračun. Grof Stürgkh je izjavil, da mora zbornica voliti tudi delegacijo in da bodo sklicane delegacije najbrže 4. novembra v Budimpešto.

Poslanec dr. Korošec

izjavi, da z ozirom na to, ker položaj v južnem delu naše države ni jase, se tudi ne more izjaviti definitivno o predlaganem dnevnem redu in ga vzame zgolj na znanje. Jugoslovani ne morejo prevzeti nobene obveznosti glede na predlagani dnevni red.

Seja avstrijske delegacije.

V včerajšnji seji avstrijske delegacije je poročal marki Bacquehem o zunanjih zadevah. Uga, da se klub mo-

bilizaciji balkanskih kršćanskih držav se posreči vzdržati mir, ker se balkanske države niso izročile Turčiji skupne nota. Del. dr. Baernreither naglašaja, da se morajo v Makedoniji izvesti presnove. V slučaju vojske mora naša država čuvati koristi trgovine osobito na Donavi in na morju. Vse se mora storiti, da se ohrani mir. Zeli, naj bi se izvedel 23. člen berlinske pogodbe mirnim potom. Če že vojska na Balkanu izbruhne, naj se gleda na to, da se na Balkan omeji. Po Baernreitherju govorita dr. Ellenbogen, knez Schwarzenberg in dr. Wassilko, nakar izjavi

grof Berchtold,

da Rusija res mobilizira, a da se radi te mobilizacije ni potreba razburjati, ker je bila mobilizacija že letošnjo jesen sklenjena. Nasproti pomislekom glede na mobilizacijo Rusije izjavlja, da so neutemeljeni, kar dokazuje dejstvo, ker nastopimo z Rusijo skupno na Balkanu.

Naš cesar o vzdrževanju miru.

V ponedeljek je naš cesar zaslišal grofa Stürgkha. Med razgovorom se je govorilo tudi o vojni nevarnosti na Balkanu. Cesar je z ozirom na balkanski položaj izjavil, da upa, da se mir na Balkanu ohrani.

RUSKI ZUNANJI MINISTER V BEROLINU.

Ruski zunanji minister Sazonov je odpotoval 7. t. m. v Berlin.

NAPOVEDANI ŠKANDALI V BUKOVINSKEM DEŽELNEM ZBORU.

Rumunci so napovedali za otvoritveno sejo bukovinskega deželnega zbora škandale. Predsedstvo deželnega zbora namerava poslovnik izpremeniti.

BOJI V PERZIJI.

Peterburška brzjojavna agentura poroča iz Teherana, da so perzijske vladne čete premagale vstaje, ki so izgubili 300 mrtvih in ranjenec, 150 jih je pa vladna armada vjela. Izgube vladne armade so neznatne.

Razne stvari.

Velike avtomobilске nesreče. Pri Filadelfiji sta zadela dva avtomobila, tretji je pa zavozil v razvaline. Ubitih je 8 velatrgovcev. — Na Češkem se je razbil avtomobil stotnika Mische 74. pešpolka. Stotnik in njegov sluga sta nevarno ranjena.

Deželni poslanec se je zastrupil. Dež. poslanec Märkel v Kamenicah (Chemnitz) se je zastrupil. Zaužil je ciankali.

Srčna kap je zadela med sodno razpravo v Krakovu 60letnega odvetnika dr. Ferdinanda Zapsewskiego, ko je plačladril. Zapsewski se je zgrudil mrtve na tla. Zanimivo je, ker je bil Zapsewski slep.

Dva plinova motorja eksplodirala. Dne 6. t. m. sta eksplodirala v Hayingu dva plinova motorja. Nevarno je ranjenih 8, več delavcev je pa lahko ranjenih.

Svarilo. Od zanesljive strani se naznanja, da dela neka »Académie Phisico-Chimique«, ki ima sedež v Palermu, sedaj v Švici propagando. Z navajanjem raznih oseb kot protektorjev podjetja se obeta kolajne in diplome pod pogojem, da se zagotovi prispevek 25 frankov, ki naj služi v pokritje stroškov. Iz natančnejših poizvedb v Palermu pa sledi, da gre pri tej »akademiji« najbrž za podjetje, osnovano od nekaterih lekarnarjev, ki v prvi vrsti spekulira na lahkovernost občinstva.

Železniški vozovi za otroke. Na ameriških železnicah so nedavno vpejali posebne vagone za otroke. V teh vozovih je jedilnica, kopalnica, toaletna soba za otroke, nadalje tudi večji prostor, v katerem so otroške postelje in zibelke. V tem prostoru se morejo otroci med vožnjo tudi igrati. Tla so pokrita z mehko preprogo, stene pa tapcirane z vato, da se otroci ne poškodujejo, ako kdo izmed njih pade po tleh. V teh vagonih so tudi posebne skrbnice nastavljene za otroke, da pazijo nanje. Skrbljivo je tudi za primeren hrano otrokom. In tako lahko stariši med vožnjo prepuste otroke brez skrbi železniški pestunji.

150 rakev z mrličji v morju. Pretekli ponedeljek se je utrgal v Premiji del Mar pri Barceloni oblak in opustošil del tamošnjega pokopališča. Voda je razkopala nad 150 grobov, odplavila zemljo in rakeve s trupli na morje. Vihar je bil grozen ter je znatno poškodoval tudi človeška bivališča. Ko je prenehal naliiv, se je posrečilo prebivalcem vloviti na morju 20 rakev.

Koroške novice.

k Prestavljeni so: C. g. Albin Ra di s St. Jana v Logu kot provizor v Šmar-

tin na Grobinjskem polju; Baltazar Schmi ed s Trga kot provizor v Šmartin na Silberbergu; Ign. Millo-nig s Celovca kot kaplan v Šmarjetu pri Volšpergu; Franc Seirer s St. Vida ob Glini kot kaplan v Kot. Razpisana je do 1. listopada prošnja Kraig: patron je baron Dickmann.

Telefonska in brzjojavna poročila.

ZOPET VSE ZMEDENO. ČRNA GORA PREKINILA DIPLOMATIČNE ODNOSAJE S TURČIJO. Cetinje, 8. oktobra. Črnogorski poslanik Plamenac je Carigrad zapustil. Turške-mu poslaniku na Cetinjah Halil-beju je črnogorska vlada izročila potne listine. S tem so diplomatske zveze med Črno goro in Turčijo prekinjene.

Cetinje, 8. oktobra. Včeraj so se vršile tu velike demonstracije za vojsko. Pred bolgarskim, srbskim, grškim in ruskim poslaništvom so se pele patriotične pesmi. Prostovoljski kor je sestavljen. Danes so defilirale pred kraljem čete, ki odhajajo na mejo.

Cetinje, 8. oktobra. Princa Danilo in Peter sta odpotovala v Podgorico, vojni minister Martinović pa v Bar.

SKUPEN KORAK AVSTRIJE IN RUSIJE.

Sofia, 8. oktobra. Danes sta avstrijski in ruski poslanik v imenu vevlasti pri bolgarski vladi posredovala v prilog miru. Uspeh te akcije je dvomljiv.

KRALJ PETER IN PASIČ NISTA ZA VOJSKO.

Belgrad, 8. oktobra. Merodajni srbski politični krogi spremljajo zlasti prizadevanje Avstrije za ohranitev miru na Balkanu z zadovoljstvom, posebno pa kralj Peter in ministrski predsednik Pasić, ki sta za mirno rešitev krize.

ALBANSKI PROTI TURŠKI MOBILIZACIJI.

Bar, 8. septembra. Skaderski begunci poročajo, da se je bivši četaški voditelj Esad-paša podal v Drač in v Tirano, kjer je pregovarjal albanske rezerviste, da naj se odzovejo turški mobilizaciji. Albance je nastop Esad paše razburil in le s težavo je pobegnil. Turške oblasti so razorožile kršćansko prebivalstvo in oborožile mohamedansko mladino od 12. leta nadalje.

BOJI PRI BERANI?

Cetinje, 8. oktobra. Pri Berani se baje vrše spopadi med turškimi in vstaškimi četami.

PROTI GRKOM.

Solun, 8. oktobra. Pomorska oblast je dobila povelje vse grške parnike, ki plovejo po turških vodah, ustaviti in zadržati.

OBSEDNO STANJE V MAKEDONIJI.

Carigrad, 8. oktobra. Vlada je v Makedoniji proklamirala obsedno stanje. Obenem naznanja uvedbo reform in pristavlja, da jih preje predloži zbornici in senatu.

NEKAJ OPTIMISTIČNIH POROČIL.

Dunaj, 8. oktobra. Kurzi na borzi so se zlasti vsled pomirljivih izjav grofa Berchtolda glede ruske poizkusne mobilizacije trdno držali.

Budimpešta, 8. oktobra. »Pester Lloyd« poroča iz Sofije, da je danes dopoldne krožilo nekaj vesti, da se je nadejati mirne rešitve balkanske krize, a da prevladuje skepticizem in se položaj slejkoprej smatra za jako resen.

Dunaj, 8. oktobra. Avstrijskemu trgovinskemu muzeju se je iz Carigrada sporočilo, da se položaj ne smatra za neugoden. Dozdaj še nobena tvrdka ni prosila za moratorij.

NERESNIČNE SENZAČNE VESTI.

Belgrad, 8. oktobra. Vest, da je bil srbski poslanik v Carigradu Nenadović ustreljen, je napačna.

× × ×

ODSTOP ZALESKEGA?

Dunaj, 8. oktobra. V parlamentarnih krogih trdijo, da namerava z ozirom na svoje slabo zdravje finančni minister Zaleski odstopiti. Sledil mu bo najbrže nekdanji finančni minister Korytowski.

MIR MED ITALIJO IN TURČIJO.

Ouchy, 8. oktobra. Mirovni preliminariji so končani. Odločitev leži v rokah turškega ministrskega sveta.

RAVNATELJ POŠT NA HRVAŠKEM UMRL.

Zagreb, 8. oktobra. Včeraj zvečer je umrl, zadet od kapi, ravnatelj pošt in brzjojava na Hrvaškem, Anton pl. Kassics, star 64 let.

NAPACNEGA SO ARETIRALI.

Reka, 8. oktobra. Onega Dellerta, ki so v Trnovem aretirali radi sumnje, da je on napadalec na reške redarje, so izpustili. Dognalo se je, da so prijeli napačnega. Aretirani Dellert je gozdar in jako olikan človek.

SARAJEVO BREZ RAZSVETLJAVE.

Sarajevo, 8. oktobra. Vsled počenega kabla je včeraj, oziroma danes ponoči mesto bilo brez električne razsvetljave. Policija je patrolirala z bakljami.

RAZPRAVA PROTI BECKERJU.

New-York, 8. oktobra. Glavno pričo proti umoru obdolženemu policijskemu poročniku Beckerju, je na cestni železnici ustrelil neki Davidsohn. V nedeljo je bilo državnemu pravdniku naznanjeno, da bo glavna priča Zelig odstranjena. Umor je gotovo delo Beckerjevih prijateljev.

New-York, 8. oktobra. Danes se je začela razprava proti policijskemu poročniku Beckerju, ki je dal umoriti lastnika igralnice, Rosenthala. Sodno dvorano močno stražijo, da preprečijo, da vderejo vanjo oborožene osebe.

SIN UMORIL IN OROPAL MATER.

Praga, 8. oktobra. Neki 25letni Kob-litz je umoril svojo mater vdovo in ji oropal 10.000 K. Morilec, ki je bil že enkrat v blaznici interniran, je zbežal v Ameriko.

VELIK ROP NA RUSKEM POLJSKEM.

Lodz, 8. oktobra. Banditi so oropali kasirki Gierhardt 25.000 rubljev, ki so bili namenjeni za izplačilo delavcem.

ZOPET VELIKA NESREČA V BOCHUMU.

Bochum, 7. oktobra. V rudniku »Präsident« je zasulo štiri rudarje, dva so rešili, rudarja Choytza in Gornya niso mogli rešiti. Ne ve se, če še živita.

V STRAHU PRED VOJSKO.

Budimpešta, 8. oktobra. Tu se je vrgel pod vlak 22letni bolgarski vrtnar Fedor Andziel, katerega je vlak raztrgal. Vzrok: strah pred vojsko.

Blagajničarka

priletna, izurjena v trgovini mešanega blaga, zelo zanesljiva in solidna, dobra računarica, popolnoma vešča slovensčine, izveščana tudi v ženskih ročnih delih, z dobrimi izpričevaji, dobi dobro službo v trgovini mešanega blaga na deželi na Spod. Stajerskem. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Zvesta in zanesljiva 3215« na upravo.

Brivnica

dobro idoča, na prometnem kraju sredi mesta Zagreba se takoj odda. Pri-glasiti se je treba na naslov Martin Horvat Samostanska ulica št. 6. 3214

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)

podeli za šolsko leto 1912.13. visokošolcem:

iz ustanove Franca Rapca devet podpor po 300 K ter še posebej dve ustanovi po 300 K

Pravico do teh podpor imajo dijaki slovenske narodnosti (za podporo iz Rapčeve ustanove posebno iz mariborskega in šoštanjkega okraja), ki doka-žejo, da so v pretečenem letu vsaki semester kolokvirali iz dveh predmetov po tri ure ali iz jednega najmanj šest ur.

Prošnje, obložene s krstnimi oziroma domovinskimi listi, spričevali uboštv in izpitih ter z indeksi je vložiti pri posojilnici v Mariboru (Narodni dom) do 20. t. m.

V prošnji je tudi cmeniti, uživa li prošnik že drugod kako podporo in v katerem znesku ter se naj tudi navede študijski semester. 3216 2-1

Ravnateljstvo.

Razpis službe občinskega zdravnika.

Pri upravni občini Bribir v Vinodolu se razpisuje

mesto občinskega zdravnika.

S tem mestom so spojeni sledeči dohodki:

Plača letnih K 1800.—, katere se zviša vsakih 5 let za K 100.—. Prosto stanovanje s 4 sobami, kuhinjo in drvarnico in eno sobo za ročno lekarno.

Za izvrševanje zdravniške prakse pristojbina, ki je predpisana za kra-ljevino Hrvatsko in Slavonijo.

Dohodek ročne lekarne, katero mora vzdrževati občinski zdravnik.

Dobro gynecolog ima upanje na veliko prakso.

Služba je stalna in spojena s pokojnino, v katero se všteje tudi pet-letna doklada.

Prosilec mora biti doktor vsega zdravilstva ali doktor medicine, kirur-gije in porodništva.

Prošnje pisane v hrvatskem ali srbskem jeziku naj se dpošljejo na

kr. kotarsko oblast v Cirkvenici v Hrvatskem Primorju.

Upravna občina Bribir ima 5000. duš, je 5 km oddaljena od morja, in ker je ista obenem samostalna zdravstvena občina, ne more biti občinski zdravnik premeščen proti volji in je lahko na lastno prošnjo imenovan kr. kotarskim zdravnikom.

Zdravniške prakse ima dosti in precejšen dohodek, ker ni v celi občini drugega zdravnika.

Poglavarstvo upravne občine Bribir v Vinodolu.

Bribir dne 5. oktobra 1912.

Upravitelj: Kamhol l. r.

Bilježnik: Leskovec l. r.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Den	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pojavina v 24 urah v mm
7	0. zveč.	742.2	5.6	sl. zah.	dež	
7	7. zjut.	741.5	6.2	brevetr.	oblačno	43.4
8	2. pop.	741.0	10.0	sl. jzrah.	"	
Srednja včerašnja temp. 4.9°, norm. 11.9°.						

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 8. oktobra 1912.

Pšenica za oktober 1912	11.42
Pšenica za april 1913	11.87
Rž za oktober 1912	9.71
Rž za april 1913	10.22
Oves za oktober 1912	11.63
Oves za april 1913	10.94
Koruza za maj 1913	7.80

3218

Tužnim srcem naznanjamo, da je danes dne 8. oktobra ob pol 4. uri zju-traj izdihnila svojo blago dušo naša ljubljena soproga, oziroma mati, stara mati in teta, gospa

Ivana Celarc

soproga zidarskega mojstra

v 54. letu starosti, večkrat prevedena s svetimi zakramenti za umirajočo.

Pogreb bo v sredo dne 9. oktobra ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti Novi Vodmat št. 98 na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše za dušnice se bodo brale v cerkvi sv. Petra.

Predrago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1912.

Anton Celarc
soprog.

Frančiška omož. Kos, Marija, Ivanka, Antonija, Marijanica, Albina
hčere,

Fani, Poldka, Slavka, Danica
vnukinje.

Leopold Kos
zet.

Nekaj iz Spodnje Šiške.

Reklo bi se lahko, da smo zaspali in naše politično delovanje docela ustavili v naši občini. Toda vsaka trditve o naši zaspalosti bi bila neresnična. V naši občini se dela in sicer tako intenzivno, kakor še nikdar prej. Podali smo se na podrobno delo in ako o njem dosedaj še nismo govorili, smo storili to iz gotovih ozirov in bomo tudi še v bodoče o tem molčali. Ko bo šla setev v žetev, se bode pokazalo, da nismo spali, temveč pridno ledino orali. O nasprotnikih tudi nismo pisali, to pa vsled tega ne, ker so nam premalen-kostni. Da danes to storimo, je vzrok tega le njihova širokoustnost in ošabnost.

Kar se je za Slovence v tem ali onem oziru dobrega doseglo, to vse se je doseglo, kakor pišejo, le vsled posredovanja in upliva njihovih zastopnikov. Vsako malo otroče pa ve, da brezupljivost ljudi v državnem, dežel-nem zboru in sploh v vseh javnih kor-poracijah ni, kakor so ravno naši libe-ralci.

Ker pa svojega »dela« in svojih »zaslug« ne morejo pokazati, izkušajo vzeti zasluge drugim in se šopirijo s pavovim perjem. In kopija teh liberal-cev so tudi šišenski liberalci.

Pod nepravilno potrje-nim županom je imel občinski svet 26. septembra t. l. svojo sejo. V svoji veliki modrosti je odklonil med dru-gim tudi prošnjo za točenje brezalko-holnih pijač, češ, da bi bilo nadzorova-nje nemogoče. Sedaj pa vprašamo mo-dri občinski svet, ali je tudi nemogoče nadzorovanje nastopnih v okrožju 100 metrov od »Smreke« se nahajajočih gostiln »Mohar«, »Florjan«, »Pri Raci«, »Pri Anžoku«, »Pri Ančniku« in »Šte-picu«. Te gostilne, kakor tudi vse dru-gice, v katerih se shaja liberalna gospo-da, bo treba kontrolirati in sicer te-meljito. Znano nam je, da se v ne-katerih teh gostilnah po-piva cele noči in se igrajo prepovedane igre. Na cesto se vrata zapre, v skritih sobah pa se na-daljuje nočno življenje. In tega se vdeležujejo tudi občinski svetovalci in odborniki. **Ali naj morebiti služimo z imeni?**

Zadnji čas je že, da se napravi te-mu red.

Adolf Ribnikarju so podelili službo mesogleda v znak svoje udanosti. O tem sklepu se bode še govorilo. Služba mesogleda ni bila razpisana ali mesar Seidl in njegov štab so jo oddali kar pod roko.

O vodovodnem odseku brez vodo-voda in vode je poročal Cimperman.

Da bode občinstvo o resnici Cim-permanovega poročila poučeno, poro-čamo, da je cela zadeva v onem štadiju, v katerem je bila pred tremi leti, ali pa v začetku ustanovitve vo-dovodne zadruga.

Vodovodna zadruga je že pred le-tom izjavila, da je pripravljena oddati vodovod občini vsak čas. Občina naj le povrne stroške in drugo. Kako to izve-sti, to je pa za naše liberalne občinske očete neresljiva uganjka. Upiti in za-bavljati, to zna naš liberalci, pravega pozitivnega dela, se pa ne bode naučil nikoli. Ako bodo Cimpermani vodo-vodno stvar reševali, potem bo še sto let vodovodna zadruga ob-stojala.

Na predlog Viljema Maurer-ja biv-šega krajnega šolskega načelnika, ka-teri je utekel iz krajnega šolskega sveta, ko je bil eden naših somišljenikov poklican v to kor-poracijo, se je predlagalo, da se raz-širi šišensko šolo v osem-razrednico.

Naj bo o tem tu jasno povedano nastopno: Šišenski občinski svet nima glede razširjenja šole v osemrazrednico niti najmanjše zasluge. K razširjenju te šole v osemrazrednico je pripomogel toliko kakor kralj Abesincev. Osem-razrednico so dosegli člani **S. L. S.**, ki so v krajnem šol-skem svetu. — Deželni odbor je ugodil prošnji naših so-mišljenikov in osemrazred-

nica je bila ustanovljena že pričetkom šolskega leta. Viljem Maurer, Seidl, Kralj in drugi se hočejo sedaj le ponašati s tujimi zaslu-gami. Res pa je, da bi Šiška še danes ne imela osemrazred-nice, ako bi v krajnem šol-skem svetu sedeli liberalni mogotci. Pribijemo pa že danes, da bomo delovanje prejšnjega krajnega šolskega sveta docela obelodanili, ta-ko, da bodo Šiškarji vedeli, kako vzorno so Mohar, Mau-rer in Bugar gospodarili. **Gospodje, številke govoré!**

Glasba.

Novo tamburaške partiture, ki bo-do dobro služile našim tamburaškim društvom v zimski sezoni, so izšle:

Križ polka. Cena part. 2 K 40 vin., posamezni glasovi po 20 vin.

Vrtniče nad morjem. Cena part. 2 K 40 vin., posamezni glasovi po 20 vin.

Danici, brač I. in II. solo s spremljevanjem tamb. zboru. Cena partituri 1 K 20 vin., posamezni glasovi po 20 vin.

Dolenjska, koračnica. Cena 1 K 20 vin., posamezni glasovi po 20 v. Dobijo se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Po pošti 20 vin. več.

Gospodarstvo.

O LETOŠNJI VINSKI KUPČIJI.

Goriška »Soča« piše: Po naših vi-norodnih krajih vlada zdaj nenavadno živahno življenje. Med vsemi pa se od-likuje Vipavska dolina. — Došlo je v deželo pet tujih vinskih trgovcev, ki kupujejo vinski mošt v tako velikih množinah, da ob koncu trgatve ne ostane nič več vina doma. Ena sama tvrdka je nakazala pri bankah 700.000 kron za vipavsko vino. Cena je dobra, od 36 do 40 kron. — Vrh tega je letoš odpadla takozvana tara, ki so jo dajali vinorejci na mošt. Poznavalci razmer pravijo, da prihranijo na ta način le Vipavci do 8000 hektov in dobe torej čez 200.000 K več. — Vsebinska sladkorja je razmeroma nizka, od 14 do 16 stopinj, kar trgovce nekoliko plaši. Velik križ pa je s posodo in železniškim pro-metom. Ni dovolj sodov ne železniških vagonov za redno odpošiljanje mošta. Ena tvrdka je dobila pretekli teden z Dunaja 2000 sodov po 7 hektov, no to je bilo težav na železnici! Na tako ži-vahno kupčijo naše železnice niso bile pripravljene.

Ogrsko-hrvaška trgovska bilanca. Sta-tistična komisija v Budimpešti je objavila podatke o izvozu in uvozu v Ogrsko in ba-novino. Uvozilo se je za 2082 milijonov kron, a izvozilo le za 1830 milijonov kron. Pasivnost ogrsko-hrvaške bilance znaša te-daj 252 milijonov kron, kar ni ravno raz-veseljiva slika. Pasivnost ogrske bilance sega v leto 1909. Tega leta je znašala 109 milijonov, l. 1910. že 136 milijonov, a v pre-teklem letu se je skoro podvojila.

Cene hrastovega lesa v Hrvatski so letos nepričakovano poskočile. V Vinkov-cih je bilo postavljeno 24. septembra na dražbo hrastovih debel za vzklicno ceno 1,104.246 K, izdražena vsota pa se je do-bila 1,711.498 K, tako, da se je dobilo več 607.252 K. V tekočem mesecu bo pro-dala brodska občina 10.480 hrastovih de-bel, ki so cenjena 2,755.275 K.

Zagrebski trgovski položaj je vsled propada »Balkana« zelo poslabšan. »Bal-kan« je potegnil za seboj dr. Schönsteina, ki je financiral tiskarno A. Scholz, zato je propadla tudi ta. Propadla je v Zagrebu tudi tvrdka L. Koritschan, katere pasiva presega za okroglo 600.000 kron aktiva. Pričakuje se pa, da bodo ti konkurzi po-tegnili za seboj še nekaj drugih, tako, da se je bati, da nastane krah na trgovskem trgu.

Ponarejeni denar. Med drugim je Ita-lija tudi zelo oblagodarjena s ponarejenim denarjem; posebno veliko kroži ponareje-nih bankovcev po 50 lir. L. 1911. je bilo v Italiji zaplenjeno nič manj kakor znesek 603.438 lir! 2000 letna »kultura« se kaže na vseh koncih in krajih! Italija nosi sedaj prvo mesto glede ponarejanja denarja!

Srbske poljedelske zadruge. V bano-vini je obstajalo koncem l. 1911. 334 polje-delskih zadrug s 11.743 člani, med temi ve-lika večina 10.520 pravih kmetovalcev, ostali so duhovniki, učitelji itd. Zadrugniki so imeli od zadrug 16.408 posojil v znesku po 3,242.993 K. Hranilnih vlog so pa imele te zadruge 3,860.555 K.

Električna centrala na Savi. V Sv. Ne-delji pri Samoboru na Hrvatskem se bo zgradila centrala, ki bo preskrbovala s svo-jim tokom mesto Zagreb. Zgradilo jo bo mesto Zagreb, ki je že vložilo prošnjo za koncesijo. — Povsod že mislijo na hidro-električne naprave, samo ljubljanski »na-prednjaki« samo na Diesel-motorje!

Hrvatska narodna štedionica se je osnovala v Zagrebu. Osnovna glavnica znaša 300.000 kron.

Denarna kriza v Dalmaciji. V Dalma-ciji v zadnjem času zelo primanjkuje de-narja. Denarni zavodi nikakor niso v stanu ustreči vsem prošnjam za posojila. Obrest-na mera je narasla na 7% in celo na 8%! Kako naj si sedaj ubogi kmet pomaga?! Kljub temu neugodnemu položaju pa name-ravajo dalmatinski liberalci zavesti za-družni boj. Odcepiti hočejo one zadruge, kjer imajo sami moč, od Zadrugnega Sa-veza v Splitu in se spojiti z Jadransko banko v Trstu. S tem bo pa zadan za-družni smrti udarec!

* H. Sienkiewicz: »Skozi pustinje in puščavo«. Roman iz Mahdijevih ča-sov, 2 K 80 vin., v platnu 3 K 90 vin. To je ena najvabljivejših in najmikanj-ših povesti, kar jih je izšlo izpod pere-sa slavnostnega poljskega pisatelja Sienkiewicza. V tem romanu nam pi-satelj s spretno roko razgrinja nov svet, poln čarobnih skrivnosti za nas povsem tuje narave. Knjiga obsega 500 strani, a ima kljub temu izredno nizko ceno, radi česar si jo vsak lahko na-bavi.

Grafenauer: Zgodovina novejšega slovstva, I. del. Od Pohlina do Pr. Šer-na, 2 K, vez. 2 K 80 v.

II. del: Doba narodnega prebuja-nja. 6 K 20 v, vez. 7 K 20 v.

: Naročajte „Slovenca“ :

Sprjmajo se tri gospodične na hrano in lepo zračno s an. vanje; gla-sovir je tudi na razpolago. Gosposka ulica št. 6, II. nadstropje, razgled na ulico.

Bencin motor 3 HP

se poceni proda. Pripraven za kmetijstvo ali kakega kolarja oziroma mizarja. Vpra-sanja na M. Klemenčič na Vrhniki šte-vilka 112. 3157 3-1

Zagar (Gattermeister)

se išče za žago v Bosni. - Glavni posel njegov je rezanje na venecijanskem jarmu (Gatter). - Žago goni motor na upojni plin (Sauggas Motor). Ponudbe z naznanilom plače in prepisom spričeval o dosedanjem službovanju je nasloviti na tvrdko: Drag. Pavlovič, trgovina z lesom, Reka. 3205

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturi trgovini

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije

Krompir in orehe

popolnoma zdravo, prebrano, debelo ter suho in očiščeno blago kupuje v vsaki množini in cele vagone, dostavljeno kolodvor ali v I. ljubljansko javno skladišče Ljubljana, po solidnih dnevnik cenah tvrdka:

Iv. A. Hartmann nasl. A. TOMAŽIČ
pisarna Marije Terezije cesta, Ljubljana.

Zitno kavo, najpopolnejši izdelek zad-njega časa, zajamčeno slovanski produkt, pošilja 5 kg v lepi platneni vrečki za K 4— po povzetju na vsako avstro-ogrsko pošto. K vsaki pošiljki se priloži prav lepa in dragocena premija, kot pozlačen koza-rec, lonček, poslikana šatulja, jedilno orodje i. dr. porabni predmeti in prav lepi okraski za vsako gospodinjstvo. Obrnite se zaupno na tvrdko Jos. Vesely, Praga VII. 586 Češko. 3016

P. n. občinstvu se priporoča velika zaloga

pohištva

lastnega izdelka iz fino suhega lesa najmodernejši izdelki za hotele in vile. Posebno se priporočam novoporočencem za nabavo po-polne hišne opreme. — Za vse izdelke se jamči.

MATEJ GOGALA
mizar na Bledu.

3005

Proračuni na zahtevo brezplačno.

I poštni zavitek

(3 kg netto)

popolnoma naravnega

sirupa iz malin

pošlje franko po pošt-nem povzetju za K 5-60 c. kr. dvorni založnik le-karnar G. Piccoli, Ljub-ljana, Kranjsko. Pošilja se tudi v sodečkih in v sterilizir. steklenicah.

2961

Novo jedensko in zimsko blago

za ženske obleke pri

R. Miklanc

Ljubljana, Šteitarsjeva ulica 5.

Vzorce na zahtevo. Cene nizke.

Dostrežba znano dobra.

2932

Pohištvenim mizarjem

2091 10

pošljem na zahtevo svoj bo-gati cenik z dodatkom franko in zastoj, zelo zanimiv za vsakogar.

Adolf Schön

velika zaloga vseh potrebščin za mi-zarje, Praga, Vavlske namēsti 53.

Izvoz v vse kronovine.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu uhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %**

brez vsakega odbitka. Obresti se pri-pisujejo glavnici pololetno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim od-borom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pu-pillarno-varne komunalne za-dolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za sikanke vsak delavnik od pol 9. ure do-poldne do 1. ure popoldne.